

KÜRESEL SİYASET MİMARİSİNDE SİYASET BİÇİMİNİN İKİZ KULELERİ
(SİYASAL İLETİŞİMDE 'BENZEŞME'-SİYASET BİÇİMİNDE
'AMERİKALILAŞMA' ETKİSİ)

İRFAN PAÇACI*

Özet

Siyasal iletişimden, siyasetçilerin siyasal kampanya yürütmeleri ya da yaptıkları rutin konuşmaların medya aracılığıyla verilmesi veya televizyon kanallarında çok popüler olan siyasal konular üzerinde yapılan tartışmalar anlaşılmaktadır.

Siyasal iletişimin medyada kullanımının ideolojik olduğunu siyasal iletişime özellikle medya aracılığıyla günlük yaşantımızın her alanına sızan siyasal süreçler ve iletişim biçimleri olarak bakmak ve onu daha geniş kapsamlı olarak algılamak gerekir. Küreselleşme süreci, sosyo-ekonomik ve siyasal alanlarda olduğu gibi "medya düzeni" ve kültür yapıları üzerinde de ciddi değişimlere neden olmaktadır.

Siyasal rejim ile siyasal iletişim arasında çift yönlü bir ilişki vardır. Bu etkileşime dayalı iletişim yöntemine militan demokrasi modeli kapalıdır. Militan demokrasi, sürdürülebilir demokrasiyi gerçekleştirebilecek bir yöntem değildir. Bu makalede küresel güçlerin dünya hegemonyasına yönelik yeni uygulama ve iletişim politikaları siyasal mimarisinin bir yöntemi olarak irdelenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Siyasal İletişim, Siyaset, İdeoloji, Küreselleşme, Medya.

*Yrd. Doç. Dr. Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü Öğretim Üyesi

Abstract

Political communication is usually considered to comprise the political campaigns of politicians, the broadcasting of their routine speeches via the media or discussions made on television are channels about very popular issues.

Political communication taking place on the media is ideological also political communication should be regarded as political processes and communicative forms that infiltrate into every aspect of our life particularly through the media and that we should look at it from a wider perspective. The process of globalization, socio-economic and political areas as well as "media order" causes serious changes in the structure and culture.

With a two-way relationship between the political regime has political communication. It interacts with the contact method based on closed model of militant democracy. Militant democracy is not a method realizing sustainable democracy. In this article, the world hegemony of global powers, and communication policies for the new application as a method of political architecture is analyzed.

Key Words: Political Communication, Politics, Ideology, Globalization, Media.

Giriş

Bir bilim insanı için karşılaştığı toplumla ilgili olayları belli bir sosyolojik gerçeğe bakarak algılayıp anlamak ve bu gerçekliği de objektif olarak siyasal bir sebeple açıklamak zor, zor olduğu kadar da ideolojik kısılcının çekici kolaycılığına düşürecek biçimde kolaydır. Sosyal olaylar ve onların izahını bağladığımız siyasal gerçekler çok yönlü, karmaşık ve kuşkulu bir nitelik taşırlar ve dolayısıyla mutlak gerçekler değildirler.

Küreselleşme, ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda bazı ortak değerlerin yerel ve ulusal sınırları aşarak dünya çapında yayılmasını ifade etmektedir. Bu çerçevede dünya çapında yaşanan olguyu: siyasal dinamiğin “sosyal alanda” değiş(tiril)mesine geçişin metodu olarak küresel ideolojinin siyaset biçiminin siyasi mimarisindeki ikiz kuleleri: “benzeşme” ve “Amerikalılaşma” şeklinde nitelendirmek yerinde bir tespit olacaktır.

Küreselleşme süreci, siyasal ve ekonomik alanlarda olduğu gibi “medya düzeni” üzerinde de ciddi değişimlere neden olmaktadır. Elektronik sahada ulaşılan yüksek teknoloji düzeyi neticesinde iletişim ve bilişim alanında gerçekleştirilen yenilikler ile özellikle dijital iletişimde güç ve kapasite açısından diğer tüm iletişim araçlarını aşan bir ilerleme elde edilmiştir. Zaman ve mekan algısını değiştirerek toplumsal yaşamı çevreleyen bu gelişme ile birlikte bilgi ve görüntü mekanları yeniden yapılanmakta, yeni bir “iletişim coğrafyası” oluşmaktadır. Küresel iletişimin dönüşümü çerçevesinde, siyasal iletişim alanında, yeniden biçimlendirilen bir ‘algı kültürü’ ve ‘algı yönetimi’ modeli uygulamaya konulmaktadır. Diğer yandan bu değişim, “birey özgürlüğü” bakımından, sosyal iletişim hayat alanı meydana getirerek kitle iletişiminin alternetifi formlar üretmiştir.

Toplumların bilgisine sunulan haberler, haber kaynakları ABD veya Batı’nın güdümündeki haber ajansları tarafından hazırlanmaktadır. Bu çerçevede de birbiri ile çelişen iki zıt yaklaşımı kapsayan bir hipotez kuracak olursak; küreselleşme oluşturduğu bu baskı mekanizmasının daha demokratik ve şeffaf bir yönetsel sistem kurulmasına sağlayacağı katkı ile tüm dünya halklarının ortak refah ve mutluluğunun sağlanması olanaklı olabileceği gibi, güçlü olanların haklı gösterilebileceği ve güçlerinin daha da artırılmasını

sağlayacak araçları meşrulaştırma işlevi de görebilecektir.

Bu iki tez göz önünde bulundurularak küreselleşme olgusu odaklı iletişim konusu bu makale sınırları içinde, *küresel ideolojinin siyaset biçiminin temellendirilmesi bağlamında; Siyasal dinamiğin “sosyal alanda” değiş(tiril)mesine geçişin metodu olarak küresel siyaset mimarisinin ikiz kuleleri: “benzeşme” ve “Amerikalılaşma”,* olarak ele alınıp irdelenmiştir.

1. DEMOKRATİK HUKUK DEVLETİNDE “SİYASAL İLETİŞİM SİSTEMİ” VE “ÇOĞULCU DEMOKRASİ YAKLAŞIMI”

Kitle iletişim araçları ifade özgürlüğünün dışavurum şeklidir. Bu nedenle ifade hürriyetini sağlamak demek fikirlerin dış yansımalarını sağlayan kitle iletişim araçlarının özgürlüğünü garanti altına almak demektir. Kitle iletişim özgürlüğünün düşünce özgürlüğünden yola çıkılarak temellendirilmesi, söz konusu özgürlüklerin oluşumu ve siyasi/felsefi orijinleri açısından eleştirilmekle birlikte, kitle iletişim özgürlüğünün düşünce özgürlüğüne dayandırılmadan açıklanması oldukça zor görünmektedir.

Küreselleşme olgusunun motoru ekonomi olurken, direksiyon aksamı olarak yön veren unsurunu da “politik” alan oluşturmaktadır. Küreselleşmenin politik çerçevesini meydana getiren siyasallaşma; “siyasal mekanın devletler üstü bir tarzda yeniden eklemlenmesi ve devletlerarası ilişkilerin artık evrensel ya da bölgesel uluslararası örgütlerin çatısı altında yeniden düzenlenmesi” (Keyman, 2000: 24) olarak açıklanmaktadır.

A. Demokratik Sistemin “Siyasal Dinamiği” Olarak: “Düşünce Özgürlüğü” ve “Siyasal İletişim”

Toplumsal gelişimin evrimi trendinde, bilgi toplumu aşamasına geçişle küreselleşme sürecinde gelinen noktada, bilginin üretimi yanında kullanımına ilişkin yaklaşım ve sistematüğün değiştiği anlaşılmaktadır. Nitekim İkinci Dünya Savaşı’ndan sonraki dönem de kapitalist sistemin kendini yeniden kurma programı olan “Küreselleşmeyle birlikte bilginin önemi artmış, bilgi teknolojilerinde meydana gelen hızlı gelişmeler toplumu da ekonomiyi de değiştirmeye başlamıştır. Drucker’in “enformasyon kapitalizmi” diye

tanımladığı bu süreçte piyasa ekonomisi, bilgi ekonomisine dönüşmektedir. Artık işletmeler, mal ve hizmet üretimiyle değil, bilgi ve enformasyon üretimi ve dağıtımıyla ilgilenmektedirler.” (Drucker, 1994: 66)

İktidarın elde edilmesi için “politikanın özü toplumdaki değerlerin dağıtımı ile ilgili bir görüş ve çıkar çatışması, bir iktidar mücadelesidir.” (Kapani, 2004: 20) David Easton’a göre siyaset, “maddi ve manevi değerlerin otoriteye göre dağıtılması süreci” (Easton, 1965) olup siyaseti aynı zamanda belli bir toplumdaki çatışma halinde çıkarların uzlaştırılması faaliyeti biçiminde de tanımlamak (Turan, 1997: 7) mümkündür. Siyaset toplumda uzlaşma ve bütünleşmeyi hedef alarak siyasal sistem içinde herkesin yararına bir toplum düzeni kurulabilmesi için oluşturulan değer ve mekanizmaların bütünü olarak kurumsallaştırılmıştır.

Tarihsel gelişim süreci içinde insan toplulukları, ilkel toplumdaki en gelişmişine kadar siyasi bir niteliğe sahiptir. Siyasal iletişim yönetimin yönetilenlerle ilişki kurmasında yönetsel ve siyasi bir araç ve politik aklın başarı düzeyine bağlı olarak toplumsal hayatın içinde olagelmıştır.

Nitekim 21. Yüzyıl’da siyasal iletişim konusunun hızlı biçimde gelişimini; kitle iletişim teknolojileri alanında erişilen yüksek teknolojinin sağlamış olduğu olanaklar ile iletişim araçlarının gelişmesi ve yaygınlaşması, insan hakları ve demokrasi ile ilgili kazanımların güvence altına alınmak üzere uluslararası hukukun yaptırımlarına bağlanması, büyük ölçüde etkilemiştir.

Bu çerçevede siyasal iletişim kavramının çok sayıda anılan gelişmelere dönük tanımı yapılmıştır. Aysel Aziz’e göre: “Siyasal iletişim, siyasal aktörlerin belli ideolojik amaçlarını, belli gruplara, kitlelere, ülkelere ya da bloklara kabul ettirmek ve gerektiğinde eyleme dönüştürmek, uygulamaya koymak üzere çeşitli iletişim tür ve tekniklerinin kullanılarak yapılmasıdır.” (Aziz, 2003: 3)

Robert E. Denton ve Gary C. Woodward’a göre “iletişimi ‘siyasal’laştıran etken mesajın kaynağı değil içeriği ve hedefidir.” (Denton ve Woodward, 1998: 11) Brian McNair ise siyasal iletişimi, “siyaset ile ilgili hedefe dönük bir iletişim”dir. Bu “siyasi kimliği” veya “imajı” oluşturacak her etkeni de içermelidir, (McNair, 2003: 24) şeklinde açıklamaktadır. Zeynep Karahan Uslu siyasal iletişim kavramını daha geniş bir çerçevede ele alarak tanımlamaktadır. Uslu’ya göre

siyasal iletişim; “Bir siyasal görüş ya da organın, etkinlikte bulunduğu siyasal sistemin içinde kamuoyu güvenini ve desteğini sağlamak, dolayısıyla iktidar olabilmek için zaman ve konjonktürün gereklerine göre reklam, propaganda ve halkla ilişkiler tekniklerinden yararlanarak sürekli bir biçimde gerçekleştirdiği tek veya çift yönlü iletişim çabasıdır.” (Uslu, 1996: 790)

Siyasal iletişim Michel Bongrand’ın tanımıyla, “Bir adayın potansiyel seçmenlerine uygunluğunu ortaya koymak, adayı en yüksek sayıdaki seçmen kitlelerinin ve kitledeki her bir seçmenin tanımını sağlamak, rakiplerle ve muhalefetle farkını yaratmak ve minimum araçla, bir kampanyayı kazanarak gerekli olan oy sayısını elde etmek için kullanılan tekniklerin tümüdür.” (Bongrand, 1992: 17)

Küreselleşme tek kutuplu dünya düzeni ile “Batı demokrasi anlayışını” her türden yönetsel mekanizmalar için temel meşruiyet aracı olarak kabul edilmesine evrensel bir yaygınlık kazandırarak, bu meşruiyetin kurucu, kollayıcı ve gözetme misyonunu 11 Eylül olayı ile ABD yeni dünya düzeni projesini dünya gündemine koyarak üstlenmiştir.

Kitle iletişim araçları ve onların tasarım ve biçimlerinin oluşturduğu enformasyon aktarması sürecine atfla belirtelim ki siyasal ve ekonomik çelişkilerin perdelenmesinde rol alan en önemli araç medya olup medyanın ideolojik davranması, üstlendiği bu siyasi işlevden kaynaklanmaktadır.

Ekonomiyi siyasetten ve toplumsal hayattan ayrı ele alarak farklı ve ilişkisiz olgularmış gibi algılayıp yorumlamak totaliter ve otoriter siyasal yapıların ortak özelliğidir. Bu siyasal rejimlerde devletin ideolojik aygıtları (Althusser, 2006) her şeyi bir birinden bağımsız ele alıp öyle de göstererek çelişkilerin üzerini örtmek üzere stratejilendirilmiş yapılar olarak faaliyet göstermektedir.

Bu durumda siyasal iletişim, ekonomik yapıdan, siyasal gerçeklikten ve toplumsal hayattan ayrı düşünülemez kadar iç içe ve birbiriyle ilintilidir. Siyasal iletişim çok geniş bir alanı kapsayan çok boyutlu ve bu alanlarla açıklanıp anlaşılacak bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Medya genellikle *totaliter rejimlerde* hâkim ideolojinin hizmetinde işlev gören bir mekanizmaya dönüşmektedir. Ancak demokratik-liberal siyasal sistemlerin kuruluş şablonunda medya devletten ve iktidardan

bağımsız, rejimde dördüncü kuvvet ve halk adına iktidarı denetleme işlevine sahip otonom bir yapı olarak tanımlanmıştır. Ancak pratikte, ekonomik ve sosyal bakımdan gelişimini tamamlayamamış az gelişmiş siyasal yapıların “demokrasi” adı altında sürdürdükleri rejimlerin temel niteliklerinden birini oluşturan “vesayetçi-statükocu” yapı içinde faşist bir devlete benzer bir oluşuma geçiş için gerekli, toplumsal siyasi koşulların büyük ölçüde olduğu, bir “düzen” ortaya çıkmakta Althusserci bir yaklaşım ile kitle iletişim araçları *devletin ideolojik aygıtlarına dönüşmektedir.*

Marksist tezdin büyük ölçüde etkilenen Althusser, üretim ilişkilerinin yeniden düzenlenmesini ve ideolojiyi maddi bir değer olarak almaktadır. Baskın sınıfın tahakkümüne dikkat çekerek ideolojiyi egemen sınıfın tarihsel tahakkümünün motoru olarak kabul etmektedir. Althusser ideolojinin yaşanan reel ilişkiler ağı içinde şekillenerek gelişen maddi koşulların bir yorumu olarak somutlaştığını ve devletin kontrolünde bir takım mekanizmalar aracılığı ile işlendiğini söylemektedir. İdeolojik aygıtlar olarak nitelendirilen ve ideolojiyi yaymada kullanılan bu aygıtların mülkiyeti devletin dışında olsa da aynı işlevi görmektedir. Devletin aygıtları hem baskıcı hem de ideolojik fonksiyonlarla donatılmış olup aygıtların niteliği, eylem ve işlemleri tarihsel süreç içinde, devletin biçimine, egemen siyasal anlayışa göre değişebilmektedir. (Kazancı, 2006: 67 vd.; Kazancı, 2003: 37-54; Çaha, 2000: 87-113.)

Bilindiği gibi bir siyasal sistemde meşruluk oranı ne kadar yüksek olursa iktidarın hareket alanı da o kadar genişlemektedir. Demokratik bir gösterge olarak, “Şu halde meşruluk, yönetimi kolaylaştırır, sağlamlaştırır, onu daha istikrarlı ve etkili kılar bir faktördür. Ve böyle olduğu içindir ki her zaman ve her yerde iktidar sahipleri iktidarlarının meşru olduğu inancını halk arasında yaymak hususunda çaba harcarlar.” (Kapani, 2004: 85)

Siyasal iktidarın toplumla arasında programlandığı biçimiyle yer alan ve iktidardan topluma yönelik olarak siyasal iletişim, medya vasıtasıyla sistemin meşruiyetinin sürdürülmesi amacını gerçekleştirmek üzere haberler, filmler, tartışma ve eğlence vb. programlar sunarak aracı rolünü yerine getirmektedir.

Günümüzde medya aracılığıyla, ideoloji donanımlı görsel ve işitsel araçlar vasıtasıyla gerçekleşen “iktidar”ın egemen güç olarak toplumu yönlendirmesi

meselesine siyasal süreçler ve iletişim biçimleri olarak bakmak ve onu daha geniş kapsamlı algılamak gerekmektedir.

B. Demokratik Yönetimin “Değişim” Motoru Olarak Siyasal İletişime Odaklı “Örtülü İdeolojik Bilgi Dolaşım ve Paylaşım Sistemi”

Batı Avrupa’da yaşanan siyasal gelişme sürecinde, 15. Yüzyıl’a kadar süren Feodalite’nin (Derebeylik) yıkılması ve kapitalizme geçiş süreciyle burjuvazi, ekonomik, siyasi ve sosyal hayata egemen olmuştur. Ortaya çıkan bu yeni siyasal süreç, sınıf mücadelelerinin de etkisiyle siyasal mücadelenin araç ve yöntemlerinde de değişim sağlayarak, iletişim alanında önemli dönüşümlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu çerçevede, siyasal iletişim, egemen sınıfın istekleri doğrultusunda şekillenmeye başlamıştır. İletişim alanında doğrudan etki yaratan teknik devrim ise kitle medyası ve iletişim araçlarının hızlı bir şekilde çoğalması ile sonuçlanmıştır.

Küreselleşme ile daha çok kâr elde etmek için küresel burjuvazi, yeni teknik, taktik, strateji ve araçlarla donanarak, sermayenin serbest dolaşımı ile yüksek kâr marjı olan yeraltı zenginlikleri, değerli maden rezervleri ve enerji kaynaklarına sahip bölgelere ve baskıcı yönetimlerin işbaşında olduğu özellikle az gelişmiş ülkelere yönelmiştir. Bu kapsamda, dünya ekseninde özel askeri şirketler ve savunma sanayii büyük bir silahlı güç olarak oluşturulmaya başlanarak, yeni dünya düzeninin vurucu “ordu”ları ve sanayii inşa edilerek bu hedef sahalara indirilmiştir.

Günümüzde emperyalizmin en etkili yayılma araçlarından biri haline gelen medya ve kitle iletişim araçları kanalıyla siyasal iletişim stratejik bir işgal silahına dönüşerek adeta ordu ve silahın yerini almıştır. Kitlelerin akıl denetimlerini ele geçirmek üzere; yoğun propaganda ve yanlış, eksik bilgilendirmeye geleneksel kurumların yıpratılması, toplumsal kimliği karıştırmak için tarihsel ve toplumsal gelişime ilişkin milli gerçeklerini tahrif ederek, kültürel kaynaşmanın yıkımı, yeni kimlikli topluluklar yaratılması amaçlanmaktadır.

Emperyal güçler artık girecekleri, ele geçirecekleri ülkelerde, siyasal iletişim aracılığıyla kendini meşru gösterdikten sonra diğer kurum ve mekanizmalarını devreye sokmaktadır. Uygulamada toplumlarda yaygınlaşarak egemen hale

gelen sosyal hayat tarzının içinde, günlük gazete, haber ve yayınlarda sürekli siyasal etki sağlamaya yönelik bir çabanın diğer ifadeyle siyasal iletişimin işleyiş sürecine egemen olduğu görülmektedir.

Medya her siyasal sistemin gündemi belirleyerek toplumu yönetilebilir kılmaya yönelik başvurduğu en önemli siyasal iletişim aracıdır. Başta haber medyası olmak üzere medya yer verdiği her program üzerinden siyasal iletişim sürecini işleterek siyasal projenin uygulanmasında rol oynar. Medyanın toplumsal yapı üzerinde etkisi eğitimden, sağlığa, müzikten, rol model oluşturmaya kadar sosyal yaşamın bütününe içerecek derecede geniş bir ülkü ileri görüş anlamı sağlamaktadır. Yönetimler bakımından bu durum iletişim araçlarının siyasal projeksiyonların gerçekleştirilmesi bakımından "politika uygulama aracı"na dönüşmelerine yol açmıştır.

Global ölçekli birey ve toplum tasarımlarında rol oynayan "çağdaşlaşma", "modernizasyon" ve "küreselleşme" olarak nitelendirilen geleceğe dönük projeksiyonlarda 'medya işleyimi' öncelikli olarak yer almıştır.

Günümüzde, siyasal iletişimde ideolojik dilin kullanımı büyük ölçüde artmıştır. Sovyetler Birliği'nin çöküşü aslında ideolojilerin görünürde son bulması olmuştur ve yerine teknolojik devrim ile operasyonel yetenek kazandırılan iletişim teknikleri ile 'küreselleşme ideolojisi' ikame olmuştur. Özellikle kitle iletişim araçları siyasal iletişimi dili kullanarak siyasal iletişimin en önemli araçlarından biri haline gelerek, ideolojilerin örtülü ve tek odaklı modülünü teşkil etmektedir.

Siyaset biliminin konusu olan siyasal olaylar ve toplumsal gerçekler genel olarak çok yönlü ve karmaşık bir nitelik taşımakla birlikte bunlar, indirgemeci bir metotla ele alınarak, siyasal iletişim alanında siyasal olaylardan çok bu olayların sebeplerine yönelik toplumsal tepki ve tavırların egemen siyasa doğrultusunda işlenmek amacıyla medya tarafından "gündem" oluşturmak üzere biçimlendirildiği görülmektedir.

Kitle iletişim araçlarının siyasal dili kullanarak siyasal iletişim yöntemi aracılığı ile siyasal dili ve terminolojiyi yeniden oluşturması yeni bir ideoloji kültürü üretmesi ve bu imal edilmiş mesajları yine dili kullanarak kitlelere taşınması ve yaygınlaşmasını sağlayarak topluma ideolojik bir yön vermesi yeni

yüzyılın yeni toplum tasarımı için başvurulan bir yöntem haline gelmiştir.

Teknolojik devrimlerin neticesinde küreselleşme kapsamında yeni dünya düzeni pratiklerinden olarak ortaya çıkan, internet, uydu ve yeni kitle iletişim araçlarının egemen siyasal otoritenin denetiminde ürettiği siyasal iletişim biçimi ile yeniden öngörülen parametrelere göre siyasal toplumsallaşma gerçekleşmektedir. Ayrıca "dil" in başlı başına kendi ekseninde ideolojik öğeleri kodlamak üzere kullanılabilir biçimsel araçlara sahip olduğu, ideolojilerin ürettiği çoğu imge, sembol ve anlamların bu pratiklikten kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Medya ve siyaset ilişkisinde siyasal iletişim toplumsal ve yönetsel alanda giderek kritik önem kazanmıştır. Siyasal elit bu yolla halklarda toplumsal rızanın oluşturulması, siyasal aktörlerin karar alma süreçlerinde aldıkları kararlar ile medyayı ve siyaseti kullanarak toplumsal hayatın biçimlenişini etkilemeleri bu işbirliğinin göstergeleri aynı zamanda sebepleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Böylece 21. Yüzyıl'ın başında, yönetenler, yönetilenler üzerinde siyasal meşruiyeti sağlamanın yolunun medyada siyasal etki alanı oluşturarak yaratılan anlamlandırma süreçlerine egemen olmaktan geçtiğini saptayarak, "algı yönetimi" nin stratejik gücünü keşfetmiştir.

Batı siyasal felsefesinin temel harcını oluşturan Karl Marx'a göre, her dönem, egemen sınıf kendi çıkarlarını bütün toplumun ortak çıkarları gibi göstermek için gerekli araç ve mekanizmaları oluşturarak harekete geçirir. Diğer bir ifadeyle, Marxist literatüre göre, egemenlik hangi sınıfın elinde ise o sınıfın ideolojisi toplumsal sisteme damgasını vurur. (Marx, 1977: 56) Aynı zamanda siyasal planda bu egemen sınıf, kendi düşüncelerine evrensellik biçimi vererek ve evrensel anlamda geçerli düşünceler olarak göstermek üzere ideolojik olguları ve değerleri kurgulayarak kitlelerin tüketimine ideolojik aygıtlar aracılığı ile sunar. Bu anlamlandırma çerçevesinde bakıldığında 21. Yüzyıl egemen güçlerinin bugün sergilediği global çaplı eylemi "küreselleşme" olarak deyimlendirilmiştir.

Küreselleşme çok boyutlu bir süreç olarak yeni dünya sisteminde küresel egemen gücün, kitle iletişim araçlarına sahip olarak kendi ideolojisini üretmek

ve dünya toplumlarına bu ideolojiyi kitle iletişim araçları yoluyla benimsetmek ve ortak bir siyasal anlayış kültürü inşa etmek olarak somutlaşmaktadır.

C. İdeolojinin İşlettiği İletişim Makinaları ve Siyasal İletişim Tezgahının Dokuduğu Toplum Düzeni

Burjuvazinin ekonomik ve sosyal yaşam düzenlemelerinde temel hakların sağlanması vurgusu ile yürütülen anayasacılık hareketleri yörüngesinde “haberleşme ideolojisi”nin ortaya çıkması yeni insan modelinin oluşmasına zemin hazırlayan bir gelişme olmuştur. Nitekim o dönemin basın (gazeteler) koşullarının sunduğu olanakları ideolojisini kitlelere duyurarak yaymak için kullanırken aynı zamanda yeni insan modelini de oluşturmaya başlamıştır. Medya pratikleri ve kitle iletişiminin siyasal örgütlenmesi yeni siyasal güçlerin küresel siyaset sahnesine çıkması ile siyasal mücadelenin ve egemenliğin yansıdığı ve gerçekleştiği önemli alanlardan birini oluşturmaktadır.

20. Yüzyıl, iletişim araçlarının teknolojik devrimle kazandığı yüksek dinamik performansı, üstlenecekleri rol ve görevleri, “siyasal” bakımdan siyasi güçlerin kritik bir çalışma alanı haline getirmiştir. Küresel sistem içinde egemen yapı faaliyetlerini ve bu faaliyetlerin meşrulaştırılmasını güvence altına almak ve sağlamak için dün olduğu gibi bu gün de “iletişim ve iletişim araçları” üzerinde mutlak hakimiyeti söz konusudur.

Yeni küresel güç küresel teknolojik devrimin sunduğu olanakları geliştirip yaygınlaştırarak yeni siyasal iletişim araçlarını ve kültür kalıplarını toplumsal yaşamın bir parçası haline getirerek küresel sistemin “iletişim toplumu”nu inşa etmektedir. Breton’a (Breton, 1992: 182) göre; bu sosyal ağ içinde ve bilgi dolaşımı etrafında yoğunlaşmak üzere bireyi yeni bir model olarak üretmek üzere, bu “ütopik yeni toplum tasarımı”nda yeni “haberleşme makineleri”ne belirleyici rol vermeyi öngörmektedir.

Bugün toplumları altüst eden sosyo-politik, ekonomik ve kültürel sarsıntı, Yeni dünya sisteminin ürettiği küreselleşme ile bu ideolojinin oluşmakta olan “haberleşme toplumu” modelinde uygulamaya konulmasıdır. Bireyi ve onun oluşturduğu sosyal organizasyonu sürekli haberleşme ve bilgi dolaşımı içinde özgürleşmeye odaklayan ancak iletişim bilgi ve bilişim ağları ile örülü bir

kafesin içinde giderek “tutsaklaştıran” bir yapı kurulmaktadır.

Marksist yaklaşım, medyanın toplumsal hayat içinde bir ideoloji yaratarak bireyin eylem ve kararlarında belirleyici olduğunu iddia etmektedir. Marksist eleştirel kurmacılardan Hall, (Hall, 2002: 103) Althusser’in ideolojinin üretim pratiklerini tartıştığında, ideolojiyi daha çok hâkim sınıfın ideolojisi olarak gördüğünü söylemektedir. Hall’e (Sholle, 1994: 211-250) göre medya, üstlendiği rolü öbür sınıfların imgelemelerini inşa ederek ve sınıf farklılıklarını birlik ve bütünlük sağlayacak şekilde çoğulluğun içinde sunmak üzere biçimlendirmektedir. Antonio Gramsci’ye (Curan, 1991: 224) göre ise hâkim sınıfın dünya görüşü, bütün toplumun ortak anlayışı ya da toplumun içinde yaşadığı “duygu yapısı” haline dönüşerek ve böylece zora başvurmaksızın egemenliğin sürdürüldüğü ideolojik hegemonya oluşmaktadır. Gramsci, kapitalist toplumlarda hâkimiyetin yönetici sınıflar fraksiyonlar ittifakı ile gerçekleştirildiğini ve kitle iletişim araçları ile yönetilen sınıfların görünmeyen otoriteye rıza gösterdiklerini ifade etmektedir. Marcuse; (Marcuse, 1997: 24) “kitle iletişim araçları, toplumsal hayatta “bir yaşam tarzının ideolojik örüntüsünü dokuyanlar” olarak ve “efendilerle onlara bağımlı olanlar arasında aracılık yapan” yerleşik düzenin yayın organlarıdır. Bu nedenle kitle iletişim araçları ideolojik olmak zorundadır”, tespitini yapmaktadır.

Althusser bu “ideolojik mücadele”yi baskı aygıtları (ordu, polis, mahkemeler) ve ideolojik aygıtlar olmak üzere ikiye ayırır. Medya Althusser’e göre aile okul, kilise, sendikalar gibi ideolojik devlet aygıtlarından biridir. Ona göre “ideolojik mücadele alanı” olan medya da “Bu ideoloji, egemen ideoloji olduğu için, egemen sınıfın, yani devlet iktidarını elinde bulunduran ve devletin baskı aygıtına doğrudan doğruya, buyurganca komuta eden sınıfın ideolojisidir.” (Althusser, 2010: 56)

Gramsci’nin yaklaşımında; “Devlet, sivil toplumu ekonomik yapıya uyarılmanın aracıdır, ama devletin bunu yapmayı istemesi, dolayısıyla devlet yönetenlerin ekonomik yapıda ortaya çıkan değişikliklerin temsilcileri olmaları gerekir.” (Gramsci, 1992: 208) Gramsci’ye göre, büyük halk yığınları üzerinde devletin egemen sınıfların çıkarlarına uygun kültürel ve etik biçimlendirme işlevi olup bunu ideolojik hegemonya kuramı çerçevesinde, kitle iletişim

araçları, yönetici seçkinlerin, zenginliklerini, güçlerini ve konumlarını (kendi felsefelerini, kültürlerini ve etik değerlerini yayarak) sürdürmekte kullandıkları başlıca mekanizmalardır. Bu çerçevede, "İster politik, ister eğitici, isterse kültürel içerikli olsun sonuçta niyet, anlam ileterek kitleleri anlamın egemenliği altında tutmaktır." (Baudrillard, 2006: 16)

Medya ile ideoloji arasında var olan organik ilişki, bu konuya dair bütün yaklaşımların ortak paydasını oluşturmaktadır. Medya ve ideoloji ilişkisinin çıkış noktasından günümüze gelindiğinde pek çok şeyin değiştiği ama temel ilişkinin değişmediği ancak yeniden rol-işlev ekseninde biçimlendirildiği görülmektedir.

Günümüzde siyasal örgütlenme ve faaliyet ideolojik mücadelenin önemli alanlarından birini meydana getiren iletişimin egemen faaliyetlerini oluşturmaktadır. İletişim, siyasal nitelik taşıyan bu faaliyetlerin meşrulaştırılması için "siyasallaşarak" stratejik bir değer kazanmıştır. Özellikle siyasal kampanyalar ve seçim çalışmalarında siyasal iletişim son derece belirleyici ve yaygın bir kullanım aracı olmuştur. (Devran, 2004)

Küresel politik sistemin yeniden biçimlendirdiği iletişim ve medya düzeni bu değişim parametreleri çerçevesinde, "Enformasyon teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla bu teknolojiye hakim ülkelerin dil, felsefe gibi kültürel değerleri ve yaşam biçimi, insan ve toplum ilişkileri gibi sosyal değerleri, diğer gelişmekte olan ülkelerde bir değişim yaratmaktadır. Bu değişim, bir yanda ulusal kültür zenginliğimizin zayıflaması tehlikesini içerisinde taşımakta, diğer yanda ise bu değişim sonucunda ileri teknoloji ürün ve hizmetlerine talep artmaktadır. Ancak bu süreçte teknoloji geliştiren ülkelerin yaymaya çalıştıkları, kendi geliştirdikleri teknoloji ve ürünlerin kullanılması kültürüdür; oysa bunları üretmeye ilişkin birikimlerin aktarılması ise sorun arz etmektedir."¹

D. Küreselleşmenin Demokrasi Merkezli "Yerelleşme" Etkisi

21. Yüzyıl'ın küreselleşme merkezli yeni dünya sisteminin kuruluş çalışmalarında negatif ve pozitif olmak üzere iki grup küresel etki faktörleri sistemde "girdi" olarak yer almaktadır.

Küresel değişim sisteminin elemanları, iletişim devrimi, soğuk savaşın

sona ermesi, insan hakları ve demokratik değerlerin yaygınlık kazanması, kentsel orta sınıfların genişlemesi, BM, IMF, Dünya Bankası, ABD, AB gibi küresel aktörlerin politikalarındaki değişiklikler pozitif etki sağlarken, merkezi planlamaya dayalı ekonomilerin uluslararası ekonomik sistemle bütünleşememesi, otoriter ve baskıcı rejimlerin ciddi ve derinleşen meşruiyet sorunları da negatif etkenler olarak küreselleşme sürecinin dinamiğini oluşturan demokrasinin yükselişine öncülük eden faktörler (Yıldırım, 1993: 12-13) olarak değerlendirilmektedir.

Ekonomik bakımdan serbestleşmeyi ve sınırların kaldırılmasını esas alan, "Küreselleşmenin ekonomik boyutu çok uluslu şirketler kadar uluslararası ekonomik örgütler (IMF, IBRD, GATT, WTO vb.) tarafından da şekillendirilmektedir." (Köse, 2003: 11) Ayrıca, "AB, IMF, Dünya Bankası gibi kurumlar da ülkeler için kalkınma stratejilerinde 'yerellik' ilkesi üzerinde durmaktadırlar." (Tutar ve Demiral, 2007: 68)

Ekonomik aktörlerin öncülüğünde başlayan "Küreselleşme sürecinin dikkati çeken bir başka yönü ise üretim faaliyetlerini bütün bir dünya coğrafyasına yayan uluslar üstü (Supranational) ya da çok-uluslu dev firmaların, bu sürecin bir dünya sistemi olarak yerleşmesinde oynadıkları belirleyici roldür."²

Nitekim "yerel olayların çok uzaktaki oluşumlarca biçimlenmesi ve yerel oluşumların bu olayları biçimlendirmesi" olarak da tanımlanabilecek olan küreselleşme sürecinde, tek tek bireylerin günlük yaşamlarını ilgilendiren/ etkileyen ekonomik faaliyetler, sosyal politikalar, güvenlik politikaları, çevrenin korunması ve geliştirilmesi, insan haklarına saygının sağlanması, daha adil ve eşitlikçi bir toplumsal düzen yaratılması gibi konular ancak küresel ölçekte ele alındığı sürece ve bu alanlara yönelik girişimler uluslararası düzeyde gerçekleştirilebildikleri oranda anlamlı olacaktır. (Yıldırım, 1993: 12)

Her yeni çağa yeni bir hazırlık gerekirken olup, "Bilindiği gibi II. Dünya Savaşı'ndan sonra üretimin ulusal sınırlar dışına çıkması hızlanmış ve giderek yeni bir dünya ekonomisi şekillenmeye başlamıştır. Uluslararası yatırım ve üretimin kaynağını teşkil eden çok uluslu şirketler, bu tarihten sonraki gelişmeleri ile dünya sisteminde büyük değişikliklere yol açmışlardır." (Köse, 2003: 7)

Küresel değişim trendine bakıldığında 'globalleşme' ile paralel giden bir diğer olgunun 'yerelleşme' olduğu görülmektedir. Bu olgu; dünya toplumlarının birbirine "benzeşme süreçleri" neticesinde ortaya çıkan "global kültürü", ancak makro düzeyde oluşturulan bu çerçeve aynı zamanda etnik toplulukların ve kimliklerin kendi farklılıklarını ifade etme ve tanımlama çabaları çerçevesinde yürütülen "etnisite kültürleri"ni de içeren bir süreci kapsamaktadır. Böylece iki düzeyde sürdürülen bir küreselleşme program pratiği yeni küresel sistemin düzenlenişinde kültürel düzeyde gerçekleşmektedir.

Yönetim anlayışında radikal değişiklikler getiren "Küreselleşme ile gündeme gelen yerelleşme eğiliminin en somut uygulaması olan ademi merkezîyetçilik ilkesi, yerel yönetimlerden önce ulusal yönetimlerin yeniden yapılanmalarını, ülkelerin yönetsel örgütlenmelerinde yerel yönetimler lehine değişikliğe gitmelerini zorunlu kılmaktadır." (Köse, 2003: 25)

Küreselleşme ile yerelleşme arasındaki diyalektik ilişki, milli kültürlerin melezleşmesini sağlamaktadır. Küreselleşmenin bir boyutu olarak güçlenen yerelleşme hareketi, giderek hızla yoğunlaşan mikro düzeyde karşılıklı bağların güçlenerek farklılıkların ortaya çıkması ve gelişmesine yönelik merkez-çevre veya üst-alt kültür etkileşim ağına işaret etmektedir. (Tomlinson, 2004: 12) Başka bir ifadeyle, küreselleşme süreci ile yükselen yerel milliyetçilik ve güçlenmekte olan kültürel alt kimlikler karşısında mobilitenin "coğrafi bütünselliğe ve ülküsel birliğe" dayalı milli kimlik anlayışını değişime zorladığı görülmektedir.

E. Küresel Sistemin Egemen Aktörü: "Medya" ve "Medya Yönetimli Demokrasi"

İletişim sosyal yaşamın sürdürülmesi açısından olmazsa olmaz bir nitelik taşımakta ve toplumsal kurallara işlerlik sağlayabilmek ve bir toplulukta veya bir grupta ilişkileri geliştirebilmek için gereklidir. Rejim modeli ne olursa olsun her siyasal yapı içinde, esas olarak siyasal sistemin bir alt sistemini oluşturan iletişim sisteminin temel belirleyicisi olarak siyasal sistemin belirlediği alan çerçevesinde iletişim araçlarının işlevlerini yerine getirdiği bir iletişim düzeni oluşmaktadır.

Küreselleşme olgusunun ortaya çıkardığı yeni siyasal iletişim düzeninde, "medya" büyük bir endüstriyel yatırım aracına dönüşerek, siyasal süreç içinde yer alan kurumların uyumlu olmaya özen göstereceği "egemen güç" olma özelliği kazanmıştır. Toplumsal yaşamın sürdürülmesinde; "insanların davranışlarına temel teşkil eden, dünyaya ilişkin imajlarını oluşturan anlamların meydana getirildiği ve bu imajların semboller yardımıyla değiş tokuş edildiği sosyal bir eylem süreci" (Nimmo, 1978: 4) olarak tanımlanabilecek iletişim, bir kültür modeli olmaktan çok siyasal, sosyal ve ekonomik niteliklere haiz bir yönetim enstrümanına dönüşmektedir. Bu karakteristik özellikleri çerçevesinde iletişim mesaj alışverişi yolu ile insanlar arasında "ortaklık sağlama" amacı gütmekte, "insanların sahip oldukları bilgi, düşünce ve tutumlarını, çeşitli yollarla başka kişilere aktararak toplum içinde benzeşme ve birlik sağlamayı" hedeflemektedir.

Uygarlık tarihinde, devrimlerin etki ve kapsamının ulusal sınırları aşarak küresel ölçekte bütün dünyayı etkilemesi nadiren karşılaşılan bir durum olagelmıştır. Ancak, 70'li yıllardan itibaren oluşan teknolojik gelişmenin yarattığı devrim altyapıyı oluşturan kültürlerin ötesine geçerek yarattığı büyük etki ile oluşan yeni bir küresel düzenin ekonomik, sosyal ve siyasal bakımlardan temel dinamikleri olduğunu ortaya koymuştur. Kültürel dinamikler boyutunda yeni teknolojilerin getirdiği uygulamaların, sosyal ilişkileri, hem ekonomik hem de gündelik ilişkiler anlamında etkilediği söylenebilir. Üretim ve bilgi akışında ağ oluşumuna katkı yapan yeni teknoloji, gündelik ilişkilerimize de girmiş, web üzerinde ilişkiler ve sanal ortamda ağın gelişimi sosyal hayatın sosyal medya ve sosyal ağların tutsağı haline geldiği ve bireyin yaşamını bu ağ üzerine yöneltmeye kadar vardırırmıştır.

Toplumsal yapıda yer alan sosyal sınıflar ve çıkarları eksenli gerçekleşen toplumdaki değerlerin ve kıt kaynakların paylaşım ve bölüşüm mücadelesi siyasetin özünü oluşturmaktadır. Bu farklı çıkar ve düşünce odaklarının mücadelesi daha çok bölüşüme aracılık eden gücü yani iktidarı elde etmek üzere yürütülmektedir. Nitekim, "Toplumdaki çeşitli gruplar siyasal iktidarı elde etmek ve onu kullanmak suretiyle kendi görüşlerini ve çıkarlarını gerçekleştirmek amacını güderler." (Kapani, 2004: 17)

İnsanlar ve gruplar arasında meydana gelen iletişim, sosyal bir çerçevede gerçekleşmektedir. Kitle iletişim araçları yolu ile toplumsal siyasal yapıyı yeniden biçimlendirme olanakları üretme ve oluşturma imkanı sağlayarak toplum yaşamında, medya stratejik bir öneme sahiptir. Bu bakımdan demokratik sistemin aktörleri arasında kitle iletişim araçları ve siyasi kadrolar önemli yer tutmaktadır. Medya ile siyaset arasındaki ilişki küreselleşme eksenli olarak ve medya eliyle siyasetin kontrol edilerek yönlendirildiği bir "medya yönetimli demokrasi" oluşturulmaktadır. Nitekim, "Siyaset alanı medya sisteminin etkisi altına girer girmez önemli ölçüde değişir, medya sisteminin kurallarına bağımlı hale gelir. Medya sisteminin mantığı siyaseti sömürgeleştirirken yalnızca siyasalın betimlenme şeklini ya da diğer sistemlerle ilişkisini yeniden yapılandırmaz; siyasal süreci 'üretim' düzeyinde, yani siyasal alanın benzersiz bir yaşam biçimi olarak ortaya çıktığı düzeyde etkiler." (McQuail, 1994: 76)

Bugün gelinen nokta itibariyle "Küreselleşme, kuşkusuz her şeyden önce, sürekli devrim içinde bulunan uluslararası sistemin ulaştığı son aşamayı nitelemektedir. Tarih boyunca güç merkezlerinin sürekli yer değiştirmesi şeklinde gelişen uluslararası sistem, artık yalnızca devletlerden ve onların arasındaki ilişkilerden oluşan bir yapı olmaktan çıkarak, güç ve etkinlikleri gittikçe artmakta olan yeni küresel aktörleri kapsayan bir yapısal bütünlüğe dönüşmektedir." (Köse, 2003: 7)

Yeni dünya düzeni dinamiklerinin alt yapısını oluşturan "Elektronik alandaki bilimsel buluşlar ve bunların endüstriyel alanlarda uygulanması dünya ölçeğinde bir bilişim ve iletişim patlamasına yol açmıştır. Günümüzde son derece gelişmiş ve merkezleşmiş iletişim ağları her yere ve her topluma ulaşabilmektedir. Hızla gelişen teknolojiyle iletişimin farklı dalları ve farklı işlevleri giderek birbirleriyle bütünleşir hale gelmektedir."³

F. Demokrasilerde "Yakın Tehlike" Olarak Faşizm ve "Medya" Rolü

Yeni nesil siyaset anlayışında egemen hale gelen küresel düşünce sisteminin yaygınlaştırdığı; devletin, bir "hizmet" aygıtı olduğu ve medyanın da "gerçek"lerin halka duyurulması ve bu hizmet aygıtının "denetimi" ile

görevli olduğu, genel kabul görür bir yaklaşım tarzı olmuştur.

Dün olduğu gibi bu gün de faşizmin olduğu küresel, bölgesel, toplumsal, ekonomik dokunun temel yapısından ve üretim-egemenlik ilişkilerinden yola çıkarak faşizmi yaratan etkenleri ve bu etkenlerin belirleyiciliği altında ve egemen çıkarlar doğrultusunda şekillenen güç olgusu (faşizm) yakın bir tehlike olarak demokratik toplum düzenini tehdit etmektedir. Öz itibariyle kriz dönemlerinde kaba kuvvet hukukunu üreten etkenlerin oluşturduğu faşist tehlikenin yakın olacağını, "yakın tehlike faşizm" in özellikle demokrasi ve anayasa belgelerinin yürürlükte tutulduğu "rejim"lerde unutulmaması ve "uyuyan tehdiye karşı" uyanık olunması gerekmektedir. Çünkü, "Sermaye yaşadığı her ressesif bunalımda, bir sonraki genişleme dönemine, kendine yeni semayeler katarak ve birikerek devroluyor. Burjuva devleti yaşadığı her siyasi bunalımı atlattığında kendini yeniden organize ediyor." (Uygur, Ekim 87: 19)

Engels 1890'larda (Marks ve Engels, 1979: 327) "devlet" in konumuna ilişkin olarak, egemen sınıfın değişen koşullarda kendisini yeniden üretmesi için: "... karşıtlıkların, ekonomik çıkarları çelişen sınıfların gerek kendilerini, gerekse toplumu kısır bir mücadele içinde tüketmemeleri için, görünüşte toplumun üstünde duran bir güç, çatışmayı yumuşatmak ve düzenin sınırları içinde tutmak amacıyla zorunlu duruma gelmiştir." diyerek, "İşte, toplumun bağrından doğan, ama kendini toplumun üzerine koyan ve ona gittikçe yabancılaşan bu güç, devlettir." tespitini yapmıştır.

Marksist bir yorum ile hukuk üzerinden devleti ele aldığımızda; "Devlet hukuku ve yasaları, bireyler ve tabii asıl olarak da sınıflar arası tüm ilişkilere aracılık eder; hukuk sistemi ve yasaların bu aracılık işlevi de toplumsal ilişkilere yeni bir dolayımınma katarak onların gerçek sınıfsal, politik içeriğinin, yani sömürücü, eşitsiz ilişkiler olduğunun kavranmasını zorlaştırır. Yasalar, hukuk, yargı vb. gerçekte toplumsal eşitsizlik ve güç ilişkilerinin kurumsallaşması olduğu halde, bu aracılık işlevi, devlete sınıflarüstü hakem görünümü kazandırır. Öyle ki ezilenler yasal yaptırım ve yasaklarla karşılaştıkları her seferde sınıflar arası güç dengelerinin kurumlaşmış biçimiyle değil de yüce ve kerameti kendinden menkul bir buyruyla ilişkiye girdiklerini sanırlar." (Dil, 2000: 20)

Demokratik siyasal düzenlerde medya, toplumu aydınlatmak, haber, bilgi ve “gerçeğin” tarafsız ve siyasal iktidardan bağımsız olarak halka aktarılması işlevi yanında, demokratik siyasal sistemin 4. kuvveti olarak siyasal iktidarı da kamuoyu adına kontrol etmekle yükümlü olduğu teorik olarak formüle edilmektedir. Ancak demokratik teori pratikte, medyanın, özellikle küresel siyasal ideolojinin hegemonyasının temel araçlarından biri haline gelmesiyle farklı bir anlam ve işlev üstlenmiştir. Bu yeni siyasal iletişim modelinde “gerçeğin” aktarımı, iktidarın “denetim” ve siyasal yapı cihazının rolü yeniden inşaa edilmektedir.

Medya aracılığı ile “gerçek” (!) topluma ulaştırılırken, bu “gerçek”;

- Çeşitliliği değil, çoğunluğu “kamuoyunu” temsil eder
- Temsil ya da aracıyla/dolayıyla topluma ulaşır,
- Temsil görevi, daima bir taraftan, konumdan gerçekleşir, Medyanın topluma dünyanın belirli biçimde görülmesini sağlayacak bir “gerçek” kurguladığı hipotezinden hareket edildiğinde şu iki durum açıkta kalmaktadır:

- Medya oluşturduğu “referans çerçevesi” ile toplumsal zihniyet üzerinde bir “anlam haritası” kurmaktadır.

- Medya sektörünün diğer sektörlerde ki faaliyet alanlarıyla birleşen sermaye sahipliği ile kitle iletişim araçlarının mülkiyeti mevcut sermaye yapısının gereği olarak “yapısal bir yanlılığı” bunun da statükodan yana politik tutum taşıdığı gözardı edilemeyecek bir durumdur.

Bu durumda; kitle iletişim aracı vasıtasıyla iletişim aktörleri tarafından sistematik olarak dışlanan “ötekileştirenler”, söylenmeyenler ve yer verilmeyenler de dikkate alınıp siyasal iletişim pratiği açısından gerçekleştirilen yayının siyasal “işlevi” açıklık kazanacaktır.

Toplumsal sistemde medyanın rolü açısından ele alındığında; bu işlevin liberal anlayışın öngördüğü “gerçeği yansıtan” bir işlev veya Marksist ve eleştirel çalışmaların öne sürdüğü gibi “çarpıtıcı” bir araç olmayıp, “gerçeğin” öngörülen toplum tasarımı ekseninde sosyo-politik yapının yeniden inşasında rol alan siyasal düzlemdeki aracı sistemler yelpazesinde yer almaktadır.

Bu analiz ve değerlendirmeler sonucunda “medyanın tarafsız olamayacağı”, ek olarak medyanın taraflılığının bir siyasal parti veya akımı

aşan ve daha çok sistemin kurucu güçlerinden ve uluslararası siyasal yapının egemen aktörlerinin politikalarını sesslendirmeden yana bir taraf olma olarak anlaşılabilir. Medya algı yönetimi ve anlamlandırma süreci içinde özel çıkarların kamusal bir tanımlama çerçevesinde meşrulaştırılarak ve çoğunluğu temsil ettiği yanlısamasını üreterek azınlığın çıkarlarını çoğunluğun çıkarlarına dönüştürmekte ve bu çıkarlarını sürdürmektedir. (Alemdar ve Erdoğan, 2002: 467)

Sosyo-kültürel ve politik özelliklere haiz mekanik sistem olarak medya vasıtasıyla “öteki”nin temsili uzmana danışma tekniğiyle engellenirken, kitle iletişim araçları aracılığı ile algı yönetme ve anlam haritası oluşturma çalışmaları, tartışma programları ve farklı medya metinleri üzerinden oluşturulan iktidar ilişkileri çerçevesinde siyasal politikalar ve statükonun meşrulaştırılması sağlanmaktadır. Medya Noam Chomsky’nin vurguladığı gibi bir rıza imalat aracı rolünü yerine getirmektedir. Kitle medyasının radikal eleştirinin öncülüğünü yapan, Edward S. Herman ve Noam Chomsky’e göre (Herman ve Chomsky, 2006) medya; bir kısım gerçeklerin gizlenip bazılarının öne çıkartılması, seçkinlerin gündeminin toplumun gündemi haline getirilmesi ve gerçekliğin çarpıtılmış algısının sunulması metodları yanında sahip olduğu bazı yapısal “süzgeçler” aracılığı ile devlet iktidarının ve seçkinlerin ihtiyaçlarını karşılayan bir propaganda modeli olarak işlev görmektedir.

Bu yapısal süzgeçlerden geçtikten sonra sunulan haber, seçkinlerin gündemi ve çıkarlarıyla örtüşecek şekilde “gerçeği” (!) oluşturmaktadır. Yapısal süzgeçler neyin haber değeri taşıyıp taşımadığını, verilen haberlerin ve yapılan yorumların hangi öncüller üzerine temelleneceğini belirler.

Herman ve Chomsky’nin propaganda modellerinde, egemen ABD medyasının niçin değişmez biçimde elit kesimin çıkarlarının propagandistleri işlevi gördüğünü açıklamak üzere, beş “süzgeç”ten oluşan bir düzenek getirirler. (Herman ve Chomsky, 2006)

Medyanın işleyim sürecinde yapısal süzgeçlerini oluşturan unsurlar şunlardır:

Medyanın içeriğini etkileyen ilk süzgeç, medya sahipliğinin dünyadaki en büyük bir kaç düzine kâr amaçlı şirket arasında yüksek derecede yoğunlaşmış

olmasıdır. Medya şirketlerinin büyüklüğü, tekelci yapısı ve kâr yönelimli olması; Kitle medyasının temel gelir kaynağının reklamlar olması; Kitlesele medya, ekonomik zorunluluk ve karşılıklı çıkarlar nedeniyle, güçlü bilgi kaynaklarıyla çıkar ilişkisine sokulurlar; Kitle medyasının haber kaynaklarının çoğunlukla iktidar yapıları ve bu iktidar yapılarına hizmet eden, "Uzmanlar" olması; Medyayı disiplin altına alan bir araç olarak "tepki üretimi" ve ulusal bir din ve denetim aracı olarak söz konusu ülkede dönemsel olarak öne çıkan ideoloji.

Chomsky ve Herman'ın "propaganda modeli" olarak nitelendirdiği süzgeçlerin oluşturduğu yapısal analize göre, iktidar aygıtlarının devlet bürokrasisinin elinde bulundurulduğu ülkelerde, medya üzerinden uygulanan sistemli propaganda, egemen seçkinlerin çıkarına hizmet etmektedir. (Chomsky, Herman, Peterson, Podor, 2004: 35.)

Kitle İletişim Araçlarının ekonomik odaklı kullanımının siyasal analizi yapıldığında üstlendiği temel işlevlerin "rızanın yeniden üretimi" etrafında biçim kazandığı görülmektedir. İletişim araçlarının siyasal işlevleri üzerinde özellikle Edward S. Herman ve Noam Chomsky ile Manuel Castells'in getirdiği analitik yorumların ışığında meselenin özünün; Yeni teknolojilerin iletişim alanında yarattığı elektronik devrim; kültürel, ekonomik ve siyasal unsurların birarada oluşturduğu etkileşim ilişkileri ekseninde ortaya çıkan bu çok boyutlu matris içinde dönüşen bir toplum yapısının şekillenmekte olduğu kolaylıkla anlaşılmaktadır.

Manuel Castells Ağ toplumunu, ağa dayalı bir toplumsal yapı olduğunu saptayarak, "Ağlar toplumlarımızın yeni sosyal morfolojisini oluşturur; ağlar oluşturma mantığının yayılması da üretim, deneyim, iktidar ve kültür süreçlerinde işleyişi, sonuçları ciddi biçimde değiştirir." (Castells, 2008: 621) diyerek ağ toplumunu son derecede dinamik, açık bir sistem olarak tanımlamaktadır. Castells'in vurguladığı; "Ağ toplumunda, "Müli-medyanın yeniliği yüzünden, köklü değişikliklerin şimdiden başladığını teslim etmenin ötesinde toplumun kültürünü nasıl etkileyeceğini kestirmek güç." (Castells, 2008: 493) Ancak; enformasyon üretimi, işlenmesi ve aktarılması, yeni teknolojik koşulların ürettiği ve iktidarın kaynakları arasına katmasıyla o

derece de kolay bir hale gelmiştir.

Kitle iletişim araçlarının davranışını açıklamak için aranan propaganda modeli, Amerika Birleşik Devletleri'nde, Edward Herman ve Noam Chomsky tarafından geliştirilmiştir. (Herman ve Chomsky, 2006) Elit teorilerinin siyaset bilimindeki kurucu otoriteleri olan; Pareto (1935) tarafından ileri sürülen klasik ve modern elitizm teorileri ötesinde, Mosca (1939), Burnham (1941), Michels (1949), C. Wright Mills (1956) ve Schumpeter'in (1976), kapitalist siyasal sistemlerin kritik Marksist eleştirisi ve liberal-demokratik toplumlar bu toplumların sınıfsal doğası ve kanunlarını yansıtıyordu. Bu tür medya sistemlerinin medya profesyonelleri, içine toplumsallaşmış ve hakim kültürün normları katılarak içselleştiren yeni medya yaklaşımlarının aslında elit teorisyenlerinin ortaya koyduğu sonuçlarla çelişmeyen, egemen sınıfların çıkarları ile Medya işlevleri arasında bir paralel işlevsellik gerçekleşmektedir. (Mullen ve Klaehn, 2010: 216) Nitekim, Herman ve Chomsky, ticari tutumun kanıtını oluşturan, kitlesele medya, ekonomik zorunluluk ve karşılıklı çıkarlar nedeniyle, güçlü bilgi kaynaklarıyla çıkar ilişkisine sokulurlar medyanın içeriğine yaptığı uyuşturucu etkiyi ve elit medyasının (The New York Times, Time, Newsweek ve özellikle CBS Haberler) bu yöndeki tutumu kanıtlarıyla orta koymaktadırlar. ABD medyasının elit kesimin çıkarlarının propagandistleri işlevi gördüğünü Herman ve Chomsky beş "süzgeç"ten oluşan bir düzenek ile geliştirdikleri propaganda modellerinde açıklamaktadırlar.

Küreselleşme çağında kitle medyasının gerek ulusal gerekse uluslararası siyasette belirleyici bir etken olmaya başlaması ve medya organlarının mülkiyetinin büyük sermaye gruplarının eline geçmesi, günümüzde medya sahibi olmak büyük çaplı bir yatırım gerektirir büyük şirketler veya sermaye grupları kitle medyası alanında boy gösterebilirler.

2. "SİYASAL İLETİŞİMDE 'BENZEŞME', SİYASET BİÇİMİNDE 'AMERİKALILAŞMA' ETKİSİ"

Egemen küresel siyasal sistem sermayenin hakimiyetinde işleyen alt düzenleri aracılığı ile hem ekonomik sistemi hem de onun hükmettiği ve düzenlediği "siyasal" yapıya kurumsal ve işlevsel bakımdan dönüştürerek

tekrar bir biçim vermek üzere yeni bir aşamaya geçmiştir.

Bugün küreselleşme nitelemesi ile toplumsal, siyasal, yönetsel ve kültürel alanlarda yaşanan kökten değişimler, bu pratik dönüşümün küresel kurumsal inşaa sürecini oluşturmaktadır.

A. Küresel Siyasallaşma ve Küresel Yönetim Yaklaşımının Dinamikleri

Yenilenmekte olan bu sistem sürecinin öncü dinamiği “küresel sermaye” olup, ancak ekonomik küreselleşme sürecine yön veren dinamikler, kapitalizmin yüksek birikim temposunun yarattığı kriz, uluslararası kapitalizmin yoğunlaşması, finansal sistemin serbestleşmesi ve bu serbestleşmeye bağlı olarak finansal sermaye ve spekülasyon birikim tercihlerinin önüne geçmesi olarak gösterilebilir. (Yeldan, 2002: 21)

Bu çerçevede bakıldığında ekonomi politikası bakımından, “Dikkati çeken bir diğer nokta ise kapitalist sistemin kriz ile yaşayabildiği ve hatta krizlerin yarattığı ortamdan kendisini yeniden üretmek için yararlanabilmesidir. Tüm bu değerlendirmeler bağlamında ekonomik küreselleşme sürecine yön veren dinamiklerin, uluslararası kapitalizmin yoğunlaşması, finansal sistemin serbestleşmesi ve bu serbestleşmeye bağlı olarak finansal sermaye ve spekülasyon birikim tercihinin sanayi yatırımının önüne geçmesi ve kapitalizmin yüksek birikim temposunun yarattığı kriz olduğu söylenebilir.” (Durusoy, 2009: 370) Nitekim kapitalizmin giderek artan krizi, sınırların kaldırılarak sermayenin kolayca ve serbest biçimde hareket etmesi için önündeki engellerin aşılmasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Örneğin ABD’de, “Son 30 yıldır, sömürünün ve asalaklığın büyümesine paralel olarak, toplumsal eşitsizlik de muazzam bir artış gösterdi. 1979’dan bu yana Amerikan nüfusunun en zengin yüzde 1’lik kesimi ulusal servetten aldığı payı iki katından fazla artırarak, yüzde 19’dan yüzde 40’ın üzerine çıkarttı. 2008 yılında, 25 koruyucu yatırım fonu yöneticisi, ekonomik çöküşün ortasında bile 11,6 milyar dolar aldılar.”⁴

Soğuk Savaş dönemi 1991’de Doğu Bloğu’nun dağılmasıyla kapanarak yerine “Yeni Dünya Düzeni” olarak nitelendirilen bir dönem başlamıştır. Bu süreçte, iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle bilginin sınırsız bir şekilde dünyanın her yerine ulaşması kolaylaşarak, ulusal sınırların bir

anlamda ortadan kalkmasına ve küreselleşmenin hızlanmasına yol açmıştır.

Ekonomik, kültürel ve siyasal iktidar ilişkilerinin yapılanmasında ciddi değişikliklere yol açan teknik alandaki bu bilgi devrimi, uydu ve telekomünikasyon ağları, internet iletişimin yayılması ve uluslararası şirketlerce desteklenen küreselleşme süreci egemen kültürün diğer yerel kültürleri belirsizleştirmesine neden olmuştur. Giddens, diğer kültürler üzerinde egemen/baskın olan bu kültürün Amerikan kültürü olduğunu ifade etmektedir.

Bu egemen kültür, iletişim araçlarının gelişip yaygınlaşması ile kendine bağlı bir alt sistem olarak tüketim toplumu oluşturmak üzere bütün dünyaya yayılarak, farklı kültürlere sahip toplumların yapısına aktarılan Amerikan kültürünün sanattan medyaya kadar geniş bir yelpaze oluşturan araç ve mekanizmalarını harekete geçirmiştir. Bu kültürel pratik metodolojinin alt yapısını oluşturan dinamikler, TV dizileri, sinema filmleri, yiyecek ve içecekleri, müziği, giyimi ve hayat tarzlarının, kültürel sembollerinin ve davranış biçimlerinin aynışmasına yol açarak, herkesi etkisi altına almakta, istekleri ve beğenileri benzeştirmektedir. (Heywood, 2006: 202.; Giddens, 2000: 27.; Sarıbay, 2000: 190)

Küresel ideolojik hareketin kendisine meşruiyet sağlayacak araçların dünya üzerinde serbestçe yayılmasına karşı duran, önündeki ulusal yapısal engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik halkların ideolojik olarak “ikna” edilmesi gerekmektedir. Bu gerçeğe vurgu yapan Michael Parenti (Parenti, 1996) toplumun ikna edilmesi için olağanüstü çaba ve para harcadığını, istihbarat örgütlerinin bile kitle iletişim alanında faaliyette bulunduğunu ve emperyalizmin, iletişim dünyası üzerinde de denetim sahibi olduğunu söylemektedir. Nitekim; “Komünizmi lanetleyen ve serbest piyasanın harikalarını öve öve bitiremeyen milyonlarca çizgi roman ve dergi, düzinelerce dile çevrilmekte ve ABD dezenformasyon ajanslarınca dağıtılmaktadır. Tek başına CIA bile, bütün dünyada 200’ün üzerinde gazete, dergi, radyo istasyonu ve yayınevine doğrudan sahiptir.” (Parlar, 2006: 66.; Parenti, 1996) Diğer yandan, “Günümüzde dünya haber medyasının ihtiyacı olan dış haberlerin yüzde 90’ını uluslararası alanda faaliyet gösteren ABD kökenli Associated

Press (AP) ve United Press International (UPI), İngiltere kökenli Reuters ve Fransa kökenli Agence France Presse (AFP) ile beş televizyon haber servisi, BBC World Service, CNN, Reuters, Visnews ve WTN sağlamaktadır.” (Atabey, 1998: 187-188)

ABD ve Batı'nın iletişim ve haber yayıncılığı üzerindeki egemenliğinin pratikte ortaya çıkardığı durum, “Gelişmiş ülkelerin iletişim araçları ile verilen haberlerde, gelişmiş ülkelerle ilgili olarak çoğunlukla olumlu haberlere rastlanırken, azgelişmiş ülkeler, daha çok doğal afet, iç savaş gibi olumsuz konularla ön plana çıkarılmaktadır.” (Rigel, 1995: 78)

Not edelim ki, “Basın tarihi hâkim ekonomik örgütlenmeye karşı bayrak açan ancak yine aynı ekonomik işleyişten vazgeçemeyen ve kısa ömürlü birkaç istisna dışında başarısız olan alternatif yayıncılık girişimleriyle doludur. Tüm bu girişimlerde ortak yan, ya serbest piyasa koşullarının kötü bir taklidinin uygulanması ya da dayanışma ve gönüllülük temelinde bir ekonomik yapılanmaya gitmeleri, önce emekçilerinin daha sonra da yayının kendisinin profesyonelleşmesini engellemeleri... Bağımsız medya girişimlerinin kısa tarihi aynı zamanda gelecekteki girişimlere ket vurması açısından da geriletici bir niteliğe sahip kısır döngüler silsilesi olarak da okunabilir.”⁵

B. Kültür Odaklı Küresel Siyaset Mimarisinin İkiz Kuleleri: “Benzeşme” ve “Amerikalılaştırma”

İletişim yönetiminin temelini teşkil eden “Siyasal İletişim, demokrasiyle yakından ilgili bir kavramdır. Siyasal iletişim, genel oy hakkının kitlelere verilmesiyle başlamış, kitle iletişim teknolojisinin gelişmesiyle de günümüzdeki anlamına ulaşmıştır. Siyasal iletişim kavramı ve uygulaması, İkinci Dünya Savaşı sonrası Amerika Birleşik Devletleri'nde doğup gelişmiş, 1960'lı yıllarda da Batı Avrupa ülkelerinde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.” (Topuz, 1991: 7)

Küresel kültür çerçevesi üreten “iletişimin amaç ve işlevi, “kişiler arasında ileti alışverişiyle sağlanan bir ortaklık yaratma” olarak da tanımlanabilir. Dolayısıyla iletişim, kişilerin belirli bilgilere, düşüncelere sahip olmaları amacıyla bilgi, düşünce ve duyguların aktarılmasıdır. Böylece, belirli bir

topluluk içinde benzeşme ve birlik taşıyan bir ortaklık yaratılabilecektir. Özetle iletişim, haberin, bilginin ya da en genel anlamıyla kültürün, kişi topluluklarına dağıtımını olgusudur.” (Kaya, 1985: 1)

Toplumlar tarih boyunca belli sorunlarla karşılaşmakta ve bu sorunlar karşısında geliştirdikleri ve ürettikleri çözümlere bağlı olarak ilerleme ve gelişme olanağı bulabilmektedir. Ana terminale bağlı işleyen “İletişim düzeni de doğrudan toplumların örgütlenme biçimiyle ilgilidir. Sonuçta her toplumun dünya üzerindeki konumuna uygun, bu konumun doğurduğu gereksinimleri karşılamaya yönelik bir “iletişim düzeni” ortaya çıkacaktır.” (Tüfekçioğlu, 1997: 93)

Siyasal kültür, “İnsanların içerisinde yaşadıkları toplumun yönetimiyle ilgili algı, ilgi, bilgi, değer ve eylemleri ile bunları etkileyen maddi ve manevi şartların bütünü” olarak aynı zamanda da “bütünsel kültürün siyasi yönleri” şeklindeki tanımlanması yanında bireylerin ve grupların siyasi duruş ve tavırlarını ve genel olarak tüm siyasi pratikleri bir biçimde şekillendiren, insanların siyasi olana ilişkin sahip oldukları değerler, ritüeller, semboller ve inançlar bütünü biçiminde de ifade edilmektedir.

Toplumsal yaşamın iletişim siyasası üretme bakımından kilidini oluşturan siyasal kültür, siyaset biliminden, sosyolojiye ve sosyal antropolojiden, siyasal iletişime kadar geniş bir alanı içeren bir kavram olarak bir çok açıdan tanımlanmaktadır.

Bir toplumda siyasal kültür, o toplum üyelerinin siyasal nesnelere karşısındaki değer ve yönelimleri ile siyasal semboller hakkındaki inançlarından meydana gelmektedir. Aynı zamanda siyasal kültür hem kamusal olaylardan hem de özel tecrübelerden beslenerek toplumun temel siyasal değerlerini de biçimlendirmektedir. (Huntington ve Dominguez, 1995: 19)

İlter Turan, siyasal kültürün siyasal süreç açısından iki temel işlevi olduğunu belirtmektedir. (Turan, 1977: 33) Birincisi; kültür, bazı inanç ve davranış kurallarının standartlaşması yoluyla siyasal sürecin işleyişini kolaylaştırmaktadır. İkincisi de, siyasal kültür, mevcut siyasal sistemin benimsenmesini, yönetme meşruiyetinin sürdürülmesine olanak sağlayan bir araç niteliğini taşımaktadır.

Türköne'ye göre (Türköne, 2007: 223) ise siyasal kültür; bireylerin ve grupların siyasi duruş ve tavırlarını ve genel olarak tüm siyasi pratikleri bir biçimde şekillendiren, insanların siyasi olana ilişkin sahip oldukları değerler, ritüeller, semboller ve inançlar bütünüdür.

Amerika Birleşik Devletleri, kitle iletişim araçlarının ve internetin çıkış yeri, yaygın ve etkin olarak kullanıldığı, kültürel ürünlerin iletişim ağıları vasıtasıyla tüm dünyaya yayıldığı ülkedir. Bu bakımdan, Amerikan kültürünün etkisi bugün diğer toplumlar için bir "Amerikalılaşma" olgusu olarak siyasette ve iletişimde temel başvuru kaynağı haline gelmiştir.

Böylece Batı kültür normları Amerikanvari bir medya sistemiyle bütün dünyaya yayılarak geniş bir etki sahası kazanmıştır. Nitekim Amerikanvarileşme olgusu; "Onsekizinci Yüzyıl"ın son çeyreğinden itibaren başlayarak İngiltere ve ABD'de siyasal partilerin iktidara gelme çabalarının, siyasetin Amerikanvarileşmesinin, parlamentoların oluşumunun, oy vermenin ve seçim kampanyalarının dile getirilmeye başladığını söylemek gerekir." (Tokgöz, 2008: 207)

Çok sayıda alt toplulukların ve farklılıkların toplamı olarak bir bütün şeklinde somutlaşan toplum, tanımlayıcı olan benzeşik özellikleri yanında ayırteci niteliklerini daha çok "farklılaşma" olarak ortaya koymaktadır. (Turan, 1997: 7) Toplumda aynı konudaki çıkarlarını farklı algılayarak siyasal sistemden değişik kararlar üretmesini bekleyen topluluklar farklı tutumlar benimseyerek sosyo-politik "farklılaşma" dinamiklerini oluşturmaktadır.

İletişim; bilgi, düşünce ve tutumların iletişim araçları vasıtasıyla diğer kişilere aktarılarak ortak bir alan üretmek üzere girişilen faaliyet olup, toplum içinde benzeşme ve birlik sağlamayı" hedefleyen sosyal bir eylem sürecidir. Medya aynı zamanda siyasi sistemin mimarisi içinde 4. kuvvet olarak denetleme işlevi de görmektedir. Siyaset, sosyal bir yapı içinde gerçekleşmekte olan iletişimin, iletişim tekniği açısından içerdiği; bilgi verirken aynı zamanda yönlendiren, ikna ederek rıza üreten özelliklerini kullanarak amacına ulaşmaya çalışır. Demokratik sistemin siyasal kurumsal aktörleri arasında yer alan kitle iletişim araçları, kitleleri yönlendirmek, ikna etmek ve algı üretmek bakımından stratejik bir öneme sahip olup bu açıdan siyasal iletişim kilit bir

rol üstlenmektedir.

Küreselleşme sürecinin, siyasal ve ekonomik alanlarda olduğu gibi "medya düzeni" ve kültür üzerindeki etkisinin artmasıyla kitle iletişim araçlarının bireyin sosyal yaşamı üzerindeki rolü daha da belirleyici olmuştur. İletişimin dünya ölçeğinde yaygınlaşması, toplumları birbirlerine yakınlaştırırken, kültürel alışverişi de hızlandırarak kültürel entegrasyon bakımından sosyal yapılarda ciddi değişimlere neden olmaktadır. Nitekim, "Küreselleşme, ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda bazı ortak değerlerin yerel ve ulusal sınırları aşarak dünya çapında yayılmasını ifade etmektedir."⁶ Küreselleşme ile egemen bir kültür diğer kültürler bakımından dünya üzerinde yayılarak "küresel kitle kültürü" oluşturmakta, böylece diğer farklı kültürler bu baskın kültüre entegre olmaktadır. Bu egemen ve yayılmacı baskın kültürün en önemli özelliği homojenleştirici olmasıdır. Kültürel çoğulculuğun uygulamada yürütülen zenginleştirici etkisi ile ilgili demokratik modelleştirme nihai noktada, dünya toplumları üzerinde ürettiği kültürel bütünleşme süreci neticesinde "benzeşme" ve "Amerikalılaşma" olarak somutlaşmaktadır.

Küreselleşme sürecinin ortaya koyduğu, siyasal iletişimin, toplumsal düzen çerçevesinde rejim ve iktidar bakımından oluşturduğu "stratejik değeri" yüksek bir "siyasal araç" olduğu gerçeği bugün ortaya çıkan sonuçları üzerinden görülerek daha iyi anlaşılmıştır. Bu özelliğinden dolayı politik otoritenin demokrasiye paralel bir siyasal iletişim politikası yürüterek siyasal hedeflerine ulaşmasının formülünün, siyasal iletişim yönteminin, **tutarlılık dengesinde** yer aldığı, bunu sağlamanın ön koşulunun da gerçekleştirilecek 'stratejik siyasal iletişim yönetimi' olduğu görülmektedir.

Siyasal kültür ile iletişim sistemi arasında belirleyici bir etki ve ilişki bulunmaktadır. Siyasal kültür, siyasal olay ve olgulara yönelik, (politik sistemin resmi ideolojiye uygun olarak izin verdiği ölçüde) geniş toplum kesimlerince paylaşılan tutum, düşünce, duygu, rol model, davranış kalıpları ve algıların bütünü olarak tanımlanabilir.

Günümüzde, siyasal kültür, toplumsal sistemin üretisi olmaktan çıkarak git gide kitle iletişim sistemleri vasıtasıyla siyasal gücün elinde yeniden üretilme olanakları ile donatılan potansiyel bir saha olarak değerlendirilerek

klasik siyasal manüplasyon “aracı” olma işlevini aşmıştır.

Kitle iletişim araçları, siyasal yapının işletilmesinde kodlanan rolüne ve siyasal iletişimin içeriğine kadar etki etmekte, ayrıca siyasal tartışma gündemini, toplumsal kesimlerden gelen taleplerin şekil ve üslubunu, ifade özgürlüğünün sınırlarını biçimlendirmektedir.

Siyasal kültürün politik süreç açısından taşıdığı değer siyasal rejimin nasıl işletilmesi gerektiğine de ışık tutan temel sosyo-politik belirleyicilerden biridir. Nitekim, kültürün politik açıdan sunduğu pratik olanaklar; kültüre dair bazı inanç ve davranış kurallarının standartlaştırılması yoluyla siyasal sürecin işleyişini kolaylaştırmakta olduğu, ayrıca siyasal kültür, mevcut siyasal sistemin benimsenmesini, yönetmekte haklı görülmesine ilişkin olanaklar üretmek dolayısıyla devamlılığı sağlayan bir araç niteliğini taşıdığı şeklinde ifade edilebilir.

Küresel emperyal güçlerin iktisadi egemenliklerini yansıtan kitle iletişim araçları üzerindeki tekeli sahipliği bu yapıların iletişim düzenini de kontrol altına aldıklarını ortaya koymaktadır. Bu durumun açık göstergelerinden birisi, uluslararası alanda faaliyet gösteren en büyük ve önemli haber ajansları ABD, İngiltere ve Fransa kökenli olup dünyadaki haber servisi bu kuruluşların tekelinde bulunmaktadır. Batı kaynaklı bu ajanslar, haberleri Batının bakış tarzıyla ele alıp işleyerek yorumlamakta ve toplumun tüketimine sunmaktadırlar. Nitekim, Amerika’da üretilen sinema filmleri, televizyon dizileri, müzik, eğlence şov programları ile evlere girerken moda ve reklam ajansları vasıtasıyla da kültür imajını değiştirip bir “benzeşme” modeli yaratarak bütün dünya toplumlarını etkilemektedir. Söz konusu standartlaşma, modadan, giyim kuşama, yeme içme ve eğlenme alışkanlıklarından, müzik kültürüne ve siyasal algı yaratmaya kadar çok geniş bir yelpazeyi içermektedir. Adeta yaşam biçimi ile “birey” yeniden (istenildiği formatta) üretilmektedir. Bu etki ve algı üretme süreci global ölçekte siyasal bir projeyi uygulamak ve toplumu yeni bir kalıpta biçimlendirmek üzere siyasal sistemde yer alan ideolojiyi işleme ve yayma araçlarından özellikle basın ve kitle iletişimi ile ilgili aygıtların⁷ stratejik bir konuma geldiği görülmektedir.

Kimlik değişimi ve kültür çeliklemesi, iktidar ile toplum arasındaki “aracılık

rolü”nün en önemli işlevi olarak medya tarafından gerçekleştirilmektedir. Kitle iletişiminin egemen siyasal otoritenin programladığı kültür ve ideoloji kargosunu toplum kesimlerine taşıyarak, işlemek üzere üstlendiği “aracılık rolü”, siyasal iletişim fonksiyonu ile donanmasını gerekli ve zorunlu kılmıştır. Uygulamada hızlı biçimde süreçlenen var olan yerine yenisini oluşturarak, küresel güçler elinde projelendirilen imalat ürünü siyasal kültür değerleri, medyanın aracılık rolü ile egemen ideolojinin oluşmasını ve ürettiği ideolojinin kitlelere taşınmasını ve yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Bu öngörüye ivme kazandıran ve stratejik bir değere haiz olduğu kabul edilen Huntington’un meşhur yaklaşımı ile okunduğunda vurgulanan küresel projenin ele alınan açıdan anlamı daha da anlaşılabilir olacaktır. Huntington, medeniyetler çatışması olarak tanımladığı öngörüsünü; “Benim faraziyem odur ki, bu yeni dünyada mücadelenin esas kaynağı öncelikle ideolojik ve ekonomik olmayacak. Beşeriyet arasındaki büyük bölünmeler ve hâkim mücadele kaynağı kültürel olacak. Milli devletler dünyadaki hadiselerin yine en güçlü aktörleri olacak fakat global politikanın asıl mücadeleleri farklı medeniyetlere mensup grup ve milletler arasında meydana gelecek. Medeniyetlerin çatışması küresel politikaya hâkim olacak. Medeniyetler arasındaki fay hatları geleceğin muhabere hatlarını tekil edecek.” (Huntington, 2005: 22) biçiminde ifade etmektedir.

C. Yeni Siyasal Düzenin Statükosu ve Küresel Modelleştirmenin “Yeni Atlantik Formatı”: “Renkli Devrimler, Demokratikleşme ve Arap Baharı”

Sovyetler Birliği’nin yıkılması ve sosyalizmin çöküşü ile sosyalist coğrafyadaki çoğu ülkede emperyalizmin ABD, küresel egemenliğinin devamı için Balkanlar ve Orta Asya’ya da, tıpkı Ortadoğu’da olduğu gibi yerleşmesi gerektiği öngörülmektedir.

Askeri-endüstriyel kompleks, yeni dünya düzeninin siyasi mimarlarınca savaş müteahhitleri ve silah tacirleri ile halkın 11 Eylül saldırılarına olan psikolojik tepkisinden de istifadeyle yeni silahlara yatırım yapılarak farklı bir noktaya gelmiştir. 14 Mart 2002 tarihinde Temsilciler Meclisi 393,8 milyar dolarlık askeri bütçeyi onaylamıştı; bu rakam neredeyse yirmi yılda ulaşılan

en yüksek savunma harcamasını oluşturmuştur. Ancak bu stratejik öngörü doğrultusunda ABD'nin küresel sistem üzerinde arzuladığı değişikliklere ulaşmak için kullandığı yöntem, farklı coğrafyalarda farklı sonuçlar doğurmuştur.

Örneğin, emperyalizm STK'lar aracılığıyla, Demokrasi İçin Ulusal Bağış Ajansı (NED) gibi kuruluşların ve ünlü spekülâtor Soros'un sponsorluğunda, kendi gençlik örgütlerini, kendi medyasını ve kendi muhalefetini yaratarak işbirlikçilerini öncelikle Sırbistan, Gürcistan ve Ukrayna da iktidara getirmeyi başarmıştır. Keza ABD Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattını ve diğer enerji nakil projelerini tehlikeye atamazdı. Sırbistan'daki darbenin öncü isimleri CIA'nın kontrolünde ve yine NED-Soros desteğiyle, ülkedeki rejim muhaliflerini eğitip organize ederek 23 Kasım 2003'te Şevardnadze'yi devirip yerine Saakaşvili'nin gelmesini sağladılar, sonrasında ise Gürcistan'ın NATO üyeliği gündeme getirilerek emperyalizmin Avrasya'yı kontrolünde bir adım daha atılmıştır. Emperyalizm, Estonya, Litvanya ve Letonya gibi, Ukrayna'nın da hem AB hem de NATO üyesi olması yönünde NED, NDI, Uluslararası Rönesans Vakfı gibi STK'lar, emperyalizmin truva atları Ukrayna'da çok uzun süredir faaliyet göstermekteydiler. Güçlü bir gençlik örgütü, sivil itaatsizlik eylemleri, yoğun bir medya desteği ve birleştirilmiş bir muhalefetle birlikte 22 Kasım günü Kiev sokaklarında başlayan turuncu devrim birkaç ay içerisinde batı yanlısı Yuşçenko'nun devlet başkanlığına gelmesiyle zafere ulaştı. Böylelikle Avrasya'daki büyük satranç tahtasında batı emperyalizmi bir kaleyi daha düşürmüş oldu. (Oğan, 2006)

Bu renkli devrimler, ülkelerin özgül şartlarına uygun bir şekilde gerçekleştirilerek diğer bölgelerde de zincirleme biçimde, Tunus, Libya, Mısır ve Suriye... ile sürdürülmektedir.

Atlantik otoritesinin formatlama modeli, "Güçlü bir gençlik örgütü, sivil toplum örgütleri ile sivil itaatsizlik eylemleri, yoğun bir medya desteği ve birleştirilmiş bir muhalefetle büyük kentlerin sokaklarında başlayan turuncu devrim birkaç ay içerisinde batı yanlısı hazırlanmış bir aktörün devlet başkanlığına gelmesi", biçiminde bütün Türk dünyası, ve Kuzey Afrika ve Orta Doğu İslam coğrafyası hattında demokrasi referansları ile donatılmış siyasal bir oyun olarak sahneye konulmuştur.

Bu (Atlantik formatlaması) oyunun(un) sosyolojik aktörleri yanında,

hazırlayan ve yöneten temel aktörün plan ve komuta merkezinde kitle iletişim araçları kontrollü "medya" ve onun aracılığı ile "demokrasi imgeleri" ile işletilen "algı yönetimi" stratejisi önemli bir kurumsal unsur olarak yer almıştır.

11 Eylül 2001'de, ABD'nin ekonomik ve askeri gücünün sembolleri olan Dünya Ticaret Merkezi ve Pentagon'a yönelik düzenlenen terörist saldırılar, bütün dünya televizyonlarından canlı yayınlanırken fonda ABD hükümetinin resmi açıklaması seslendirilmektedir:⁸

"Bu terörist saldırı ABD çıkarlarını ve ulusal güvenliğini hedef almıştır. ABD'nin düşmanları bütün dünyada ABD'nin hedefidir. En şiddetli şekilde cezalandırılacaktır."

Dünya televizyonlarında canlı yayında izletilen 11 Eylül 2001 saldırısı, çığlıklar atarak belirsizce kaçışan kalabalıkların, pencerelerden yanarak atlayan insanların o irkitici görüntüsü ve fonda spikerin okuduğu (adeta) evrensel ABD yeni dünya düzeni bildirgesi: "Bu ABD'ye karşı açılmış bir savaştır. Amerikan çıkarları ve ulusal güvenliği tehdit altındadır. Bütün dünyada ABD düşmanları ile savaş halindeyiz. ABD'ni bu savaşta yanında olanlar ile karşısında olanlar arasında bir savaş başlamıştır ..."

Daha sonra ki günlerde bu niyet somutlaştırılarak: "ABD yeni dünya düzenini sağlayarak ABD çıkarlarını ve ulusal güvenliğini bütün dünyada sağlayacak tedbirleri alacaktır."

Küresel gücün dünya hegemonyası ile ilgili iradesini ortaya koyduğu bu açıklama ile uluslararası sistemin kuralları ve normlarını kendi güvenlik çıkarları ve isteklerine göre değiştirme yeteneğine ve gücüne sahip olma perspektifine yön verecek bir adım olarak anlaşılıp gelecekte işbirliği için yeni yönetim ve rejimleri imal etmek üzere küresel projeleri uygulamaya aktardığı görülmektedir.

Bilindiği gibi, Afganistan'ın işgali, Irak'ın işgali ve devamında Büyük Orta Doğu Projesi (BOP)'nin yürürlüğe konulduğu bir süreç gerçekleştirilmiştir. Bu operasyonların şiarı, teröristleri yok etmek, demokrasiyi gerçekleştirmek olmuştur. Bu üretilen atmosfer içinde kitle iletişim araçları vasıtasıyla, ABD siyasi operatörlerinin amaçladıkları "toplumsal algılama dizgesi" yeniden üretilmiştir.

Dünyanın tek süper gücü konumunda olan ABD ve onun en önemli müttefiki İngiltere'nin en üst düzey yöneticileri, 11 Eylül 2001 tarihi itibarıyla birilerine savaş ilan ettiklerini, bundan böyle de dünyada hiç bir şeyin 10 Eylül 2001'deki gibi olmayacağını dünyaya ilan ettiler.

Nitekim ABD Senatosu, 8 Nisan 2004 tarihinde kabul ettiği "Genişletilmiş Kuzey Afrika ve Orta Asya Kalkınma Kanunu - The Greater Middle East and Central Asia Act of 2004"⁹ in 4. maddesinin (a) bendinde tarif edilen Genişletilmiş Ortadoğu ve Orta Asya terimi ile Arap Ligi'ne dahil 22 ülke ile Arap olmayan 10 ülke Afganistan, İran, İsrail, Kazakistan, Kırgızistan, Pakistan, Tacikistan, Türkiye, Türkmenistan ve Özbekistan olmak üzere 32 ülkenin isimlerine yer verilmiştir.

Böylece, dünya tek kutuplu bir eksen içinde siyasi, ekonomik ve kültürel olarak küresel etki ve kontrol sağlayacak ABD odaklı bir yönetim yörüngesine sokulmakta ve küresel olarak "egemen gücü" yayılabilen etkin bir askeri güçle de tamamlanmaktadır.

Yeni muhafazakarların yoğunlaştığı Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi (PNAC) adlı think-tank kuruluşun Eylül 2000'de yayımladığı "Amerika'nın Savunmasını Yeniden Oluşturmak: Yeni bir Yüzyıl için Strateji, Kuvvetler ve Kaynaklar" isimli raporun 51. sayfasında şu ifade geçmektedir: "...dönüşüm süreci, devrim niteliğinde değişiklikler getirirse bile Pearl Harbor benzeri feci ve katalizleyici bir olay olmadıkça, çok uzun sürecektir." Teorik ve pratik çerçevesi ile geniş bir askeri ve dış siyaset perspektifinden bakıldığında, ABD beyaz saray ve pentagon belgeleri dünya çapındaki ABD kurumsal çıkarlarını destekleyen emperyal bir tasarım oluşturuyor. Büyük güçlerin oluşturduğu güç halesi içinde meşruiyet atmosferini daimileştirecek bir rıza ve ikna modeli üretmek üzere iletişim araçlarının rolü ve işlevi kuramsallaştırılmıştır. Küresel siyasal iletişim sistemi ile "Böylece hegemonya güç uygulamalarına uluslararası düzeyde gerekçe bulur ve diğer ülkelerin kendi uygulamalarını istenilen yönde algılamalarını sağlayacak bir örtü sağlar. ABD bunu siyasi alanda "demokrasi", ekonomik alanda "serbest piyasa (kalkınma)" ve kültürel alanda "diyalog" projeleri ile hayata geçirmektedir."¹⁰

Ancak Usame Bin Ladin, ABD tarafından düzenlenen operasyonla 2011

yılında öldürüldüğünde öğreniyoruz ki Bin Ladin'in Pakistan'ın Abbottabad kentinde ordu birliklerine yakın, varlıklı kişilerin yaşadığı bir bölgede ve polis karakoluna sadece 250 metre mesafedeki 5.5 metre yüksekliğinde tel örgülü duvarlarla çevrili bir malikânede yaşamaktadır.¹¹ Aradan onbir yıl geçtikten sonra 11 Eylül'ün kimin eseri olduğu konusundaki sorular yeni boyutlar kazanmıştır. Bu konuda yapılan resmi açıklamalarla ilgili ciddi tutarsızlıklar haklı olarak bir takım kuşku tahrik etmektedir.¹²

Küresel güç bu mekanizma aracılığı ile meydana getirdiği yeni dünya düzeninin altyapısını oluşturmak üzere küresel siyasal ideolojiyi, "Böylece diğer ülkelerin içinde önce bir ağ oluşturarak siyasi, ekonomik ve kültürel iç parametreleri kontrol altına alırken, dış ağ ile de ABD politikalarına 'ikna' olmaları ya da 'rıza' göstermeleri sağlanmaktadır. Kısaca bu üç proje ülkeleri içten ve dışarıdan saran 'ağ stratejisi' ile pratiğe geçmiştir."¹³

D. 21.Yüzyılın "Büyük Reichstag Yangını" Güncellemesi: "11 Eylül 2001 Olayı"

Almanya'da demokrasiye son verilmesinde önemli dönüm noktalarından birisini oluşturan 27 Şubat 1933 akşamı Alman parlamento binasının yakılması (Reichstag yangını), 11 Eylül 2001 olayını anlamak açısından hatırlanması gereken önemli bir olaydır.

Hitler'in başbakan oluşundan kısa bir süre sonra yapılmasına karar verilen parlamento seçimlerinin arifesinde Alman Parlamentosu'nun yakılması olayı dünya siyasi tarihinde önemli ve olayların siyasi gelişmesine yön verici stratejik etkisi bakımından da öğretici niteliktedir.

Hitler, büyük Reichstag yangınına bahane ederek ertesi gün, Cumhurbaşkanı Paul von Hindenburg'a, anayasanın kişi hak ve özgürlükleriyle ilgili maddelerini ortadan kaldıran bir kararname imzalattı. İzleyen günlerde Nazi Partisi ve nazizm yandaşları dışındaki tüm partilerin yayınları ve seçim çalışmaları durduruldu. Ayrıca Komünist Partisi'nin parlamentodaki 181 milletvekili ve parti ileri gelenleri tutuklanmıştır.

Yangının sorumluluğu komünistlerin üzerine atılır. Ancak bu yangının (National Sozialistische Deutsche Arbeiter Partei - Nasyonal Sosyalist Alman

İşçi Partisi) NSDAP'nin polis örgütü olan gestapo tarafından yapıldığı da iddia edilmiştir. Aradan geçen zaman zarfında elde edilen bulgular, olayı Hitler'in bizzat kendisinin düzenlediği yönündeki tahminleri haklı çıkarmıştır.

Onbir bakanlı kabinede sadece üç bakanlıkla azınlık durumunda bulunan Hitler 05 Mart 1933 tarihinde, son ve göstermelik bir seçime giderek, oyların % 43.9'nu almıştır. 23 Mart 1933'te Hitler, seçimlerin hemen ertesinde parlamentodan "Yetki Yasası"nı çıkarmayı başarmıştı.¹⁴ Bu kanunla; yasa yapma, bütçeyi denetleme, yabancı devletlerle yapılan antlaşmaların onaylanması, anayasada değişiklik yapma yetkisi parlamentonun elinden alınmış ve dört yıl süre ile kabineye verilmiş; başbakanın çıkartacağı yasaların da anayasaya aykırı olabileceği kabul edilmiştir. (Göze, 2005: 126)

Varşova Paktı'nın çöküşü ile iki kutuplu eksen stratejik anlamını yitirmiş bu kapsamda NATO'nun yeniden vizyon ve misyonu şekillendirilerek, NATO Genişletme Projesi uyarınca yeni üye ülkelerde üsler kurularak, genişleyen bir güvenlik konsepti çerçevesinde ABD'nin güvenlik kurumları üzerindeki stratejik üstünlüğü ve etkisi muazzam biçimde artmıştır.

Küresel hegemon güçler tarafından kurulmak istenen "yeni dünya düzeni"; Avrasya coğrafyasında sivil toplum kuruluşları (STK) ve düşünce kuruluşları (think tank) ile yapılan sessiz "turuncu devrimler" ile sağlanırken, Kuzey Afrika ve Orta Doğuda ise bu ülkelere "Arap baharı" esintisi ile demokrasi getirmek üzere askeri müdahaleler aracılığı ile daha gürültülü bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

ABD parti örgütleri, İngiliz, Fransız, Alman, Hollanda, Belçika siyasal partileri ile uluslararası şirketlere bağlı örgütlerden ve Quantum şirketi bankerlerin (temsilcileri George Soros), oluşturduğu şebekenin çabalarıyla ülke bütçelerini de aşan paralarla kısırlanan kitleler sürüklendikleri eylemlerle, tarihsel köklere dayanan içyapılar parçalayarak ama güdümlü görünürde çok partili bir siyasal ortam oluşturarak; doğal kaynakları, ekonomi ve sanayi stratejik yapıları, banka ve para piyasaları uluslararası kartellerin eline geçmiştir.

Böylece, Atlantik modeli tasarım ürünü demokrasi yaklaşımı, aşama aşama beyin temizleme, zihni yeni algılama düzeneği oluşturma, örgütlenme,

kimlik oluşturma ve eyleme geçirme süreçlerini kapsayan bir "yeni formatlama projesi" olarak hayata geçirilmiştir.

Huntington'un medeniyetler çatışması olarak önceden öngördüğü; "Milli devletler dünyadaki hadiselerin yine en güçlü aktörleri olacak fakat global politikanın asıl mücadeleleri farklı medeniyetlere mensup grup ve milletler arasında meydana gelecek. Medeniyetlerin çatışması küresel politikaya hâkim olacak. Medeniyetler arasındaki fay hatları geleceğin muhabere hatlarını teşkil edecek." (Huntington, 2005: 22) tespiti işleyen sürecin ortaya koyduğu gerçekliği sağlar nitelikte görünmektedir.

Nitekim uygulama sürecine bakıldığında; Kamuoyu oluşturucuları, algı yaratma ve yönetme, medya yayın muhabir ağıyla, eksik-yanlış bilgilendirmeye kitlelerin yönlendirilmesi, etnik ayrılıkları güçlendirmek üzere kültür anımsatma ve eskiye özlem programları çerçevesinde kitle iletişimi ve siyasal iletişim mekanizmaları ve propaganda aygıtlarının devreye sokularak yeniden yapılanma düşüncesini benimsetmektedir.¹⁵

Toplumlar üzerinde yanlış ve eksik bilgilendirmeye dayalı yoğun propaganda ve geleneksel kurumların yıpratılması ve toplumsal kimliği bozmaya yönelik olarak, kültürel kaynaşma uzlaşısını bozmak için tarihsel ve toplumsal gelişim gerçeklerini tahrif ederek kitlelerin akıl denetimlerini ele geçirip yeni kimlikli topluluklar inşa edilmek istenmektedir.

Bu politikanın iki ayağından birini yeni savunma konseptine uygun ordular inşaatı, diğerini ise stratejik iktisadi yapıların milli varlık olmaktan çıkarılması oluşturmaktadır. Bu kapsamda olmak üzere orduları ulusal savunma kimliğinden koparmak üzere güvenlik güçlerinin ulusal yapıların korunmasına yönelik müdahalelerini önlemek için profesyonelleştirmek ve "profesyonel orduya geçiş projesi" ideal bir yöntem olmuştur. Yaratılan iktisadi bunalımlar sonucunda, ulusal üretim birimlerinin ele geçirilmesi ağır sanayi işletmelerinin, enerji ve iletişim kurumlarının "özelleştirme" adı altında yabancı şirketlere devredilmesi küresel projenin diğer bir boyutunu teşkil etmektedir.

Küreselleşme süreci ile başta ABD ve İngiltere olmak üzere Batılı ülkeler, askerî alanda yeni bir yapılanmaya giderek ordularını küçültmeye ve askerî

hizmetleri özelleştirmeye başlamışlardır. Soğuk Savaş'ın ardından oluşan siyasî, askerî, iktisadî ve ideolojik şartların etkisiyle şekillenen özel askerî endüstri, çatışma bölgelerinde belirleyici bir aktör hâline gelmiştir. Bu şirketleri "askerî operasyonlar, stratejik planlama, istihbarat, risk değerlendirmesi, harekât desteği, eğitim ve teknik beceriler gibi askerî kabiliyetlerin kazanılması hususunda uzmanlaşan tüzel kişiler" şeklinde özel askerî endüstri alanında faaliyet göstermektedir. (Singer, 2009: 24.; Singer, 2001/2002)

Vinnell, Combat Force, Armor Holdings, Levdan, DynCorp, TSI, Blackwater Worldwide, Alpha Five ve MPRI gibi mülkiyeti başta ABD ve İngiltere olmak üzere uluslararası güvenlik şirketlerinin en fazla etkinlik gösterdiği ve tercih edildiği yerlerin başında Afrika, Güney Amerika ve Asya gelmektedir. Özel askeri şirketlerin dünya siyasetindeki etkisi bakımından oluşturduğu bilanço bu küresel güç hakkında fikir verecek bir unsur olup, özel askeri endüstri küresel çapta 100 milyar dolar'lık büyüklüğe sahiptir. (Singer, 2009)

Özel askeri şirketlerin arka planında, "11 Eylül sonrasında ABD'nin "terörizm"e ve "serseri devletler"e açtığı savaş, özel askeri şirketler (*private military companies*) için de bir dönüm noktası oldu. BM'nin gücünü yitirdiği ve uluslararası hukukun geçersizleştiği bir dönemde, hukuksal boşluğun bulunduğu bir alanda varlıklarını sürdüren ve tamamen "kâr" amacı ile çalışan özel askeri şirketler geniş bir hareket alanı buldular." (Zabcı, 2004: 22)

Ayrıca not edelim ki bu şirketlerin silâhlı çatışmalar hukuku başta olmak üzere uluslararası hukuk kapsamında hangi statüye tâbi olduğu konusunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. (Topal, 2011: 976)

Değerlendirme

Küreselleşme olarak ifade edilen 21. Yüzyıl'ın birey, toplum ve siyasal yapılarını yeniden oluşturmayı ajandasına alan ve dünyanın her tarafında ekonomik, sosyal ve siyasal boyutlu yaşanan değişim ve dönüşüm karşısında eski zihni kalıpların kırılması "küreselleşme süreçleri" olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu küresel dönemin öne çıkardığı diğer söylemlerden, "çok kültürlülük, mikro milliyetçilik, kültürel görecelilik" gibi kavramsallaştırmalar ve küresel değişim yönetimi için üretilmiş siyasal yerelleşme, objelerin ve

değerlerin yaygınlaşması odaklı bir "katılımcı demokrasi" anlayışının üzerine inşa edildiği parametreler olmaktadır.

Devlet-toplum ilişkilerinin demokratik biçimlenmesini sağlayan faktörlerin ortaya çıkmasını siyasal rejimin türü belirlemektedir. Çoğulculuk ekseninde oluşturulan bir siyasal örgütlenme modeli, iletişim teknolojilerinin daha özgür ve yaygın olarak ve daha çok "açıklık ilkesi"ne bağlı kullanımını gerçekleştirmektedir. İnsani kalkınma hedefleri çerçevesinde sosyo-politik bakımdan bütün kriterleri pozitif olarak sağlayan bir ekonomik düzen çerçevesinde, birey yaşam alanlarını özgürleştirebildiği ölçüde insanı mutlu kılabilen bir rejim biçimi "insani ve ihtiyaçları karşılayabilecek bir yönetim modeli" üreterek siyasal bakımdan sürdürülebilirliği gerçekleştirebildiği ölçüde sistemin kurucu modeli olabilmektedir. Aksi halde meşruiyet krizi bu siyasal rejim modellerinin tedavisi mümkün olmayan sistem hastalığı olarak müzminleşmektedir.

Demokrasi kuramının yeni bir dalgası, bu patolojik rejimlerin yanı sıra başında "rejim değişikliği" ilacını demokratikleşme siyasal reçetesine "çare" olarak kaydetmiş bulunmaktadır. Bu siyasal reçete, dünya medyasında yaygın biçimde, ABD tandanslı haber ve programlar açık ve örtülü siyasal içeriklerle donatılarak hedeflenen "mesajlar" cazip ve cekici reklam ve propaganda malzemeleri ile donatılarak, dünya toplumlarının zihnine kitle iletişim araçları vasıtasıyla işlenmektedir. Yeniden dizayn edilmekte olan dünya düzeninde, hükümetler küreselleşmenin kaçınılmaz çekiciliği karşısında, bu durumun birer "görevlisi" olma rolünü üstlenmişlerdir. Diğer yandan bu küresel projenin verdiği role karşı duran yapılar teker teker devrilmektedir.

Küreselleşme süreci işlemleri ile "değişim ve demokratikleşme" olgusu dünyanın ABD tarafında/yanında duracağı küresel değerlerin yer aldığı "taraf" olarak kodlanırken, terörizm ve 11 Eylül saldırılarının karşısında stratejik olarak mevzilendirilmiştir. Bu yeni dönemin askeri modeli de başta (konvansiyonel) silahları ve (ordular arası savaş) çatışma biçimi olmak üzere, araçları, siyasa ve değer normları toptan değiştirilmiştir. Küresel eylem stratejisinde; klasik orduların operasyon sahalarında yerini "özel askeri şirketler" alırken, hedef sahalarını zengin ekonomik kaynakların yer aldığı

bölgelerin oluşturduğu, "rejim değişiklikleri"nin siyasal hedefi teşkil ettiği, yerel toplulukların ayaklanmasının ise "meşruiyet" unsurunu oluşturmada olduğu anlaşılmaktadır. Böylece, ülke kamuoylarının zihin haritalarında, siber saldırılar, asimetrik stratejik operasyonlar ve siyasal iletişim yöntem ve taktikleri aracılığı ile siyasallaştırılarak kurtarılmış alanlar elde edilmiştir.

Sovyetlerin yıkılması ile çift pakt hegemonyasının çöküşünün getirdiği yeni duruma Doğu Avrupa ülkelerinin NATO'ya üyeliklerinin söz konusu olması ile yepyeni bir küresel stratejinin altyapısı oluşmaya başlamıştır. Nitekim, Avrupa'da Birleşik Ortak Güvenlik Gücü ve Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği'nin geliştirilmesi, bu çerçevede atılan önemli bir adımı sağlamıştır. Bu küresel stratejinin kurulmasından sonra "özel güvenlik ve askeri şirketler" in meydana getirdiği özel askeri endüstri yönetiminde, yer altı kaynakları zengin bölgeler için yeni güvenlik konseptleri ekseninde global bir endüstri oluşturulmaya başlanmıştır.

Milli unsurlara karşı politize edilerek ve suni olarak üretilip güçlendirilen "medya araçları", Amerika "tarafında" yer alacak şekilde konumlandırılmış bir "yayın politikası" ve "siyaset" biçimi topyekün biçimde toplumun istila edilen zihin alanları üzerinde egemen kılınmıştır. Bu modelin özünde yer alan siyasal iletişim kurgusu, özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra başlayan bir "Amerikan tarzı" nın, müzik, giyim kuşam, siyasallaşmanın kültürel değerleri vb. olgularla "moda"ya dönüştürülerek ve bütün dünyaya yayılıp adeta toplumların bu akımın birer takipçisi haline getirilmesi ile başlayan sürecin yeni bir aşamasıdır. Fiziksel görüntülerle ve yaşam biçimleri ile taklit edilen, düşünsel ve etik normları ile benimsenen, geleceğe dair "ideal" hazırlayan bir küresel yapının oluşturduğu siyasal iletişim yolu ile yarattığı "benzeşme", izah edilen ve yürürlüğe konulan projeye de siyaset biçiminde "Amerikalılaştırma" olarak gerçekleşmektedir.

Bütün dünyayı sarıp kuşatan bu siyasal iletişimde 'benzeşme' - siyaset biçiminde 'amerikalılaştırma' etkisi", yeni dünya düzeni olarak projesi hazırlanmış küresel siyaset mimarisinde siyaset biçiminin ikiz kuleleri olarak yürürlüğe konulmaktadır.

Küresel gelişmelere siyasal açıdan oldukça sıcak bakan siyasal iktidar,

devlet yönetimine ve toplumsal dokuya nüfuz etmiş geleneksel yönetsel-siyasal yapı ve zihniyeti değiştirmek için AB uyum çalışmalarına paralel biçimde küreselleşme süreçleri içinde de yer almaya çaba göstererek bu tutumunu devlet resmi plan belgelerine de aktarmıştır. Örneğin, Küreselleşmenin farklı boyutlarındaki hız, gelişme vb. yönelimlerin şaşkına çevirdiği, "beyinlerdeki kapalı bilginin etkileşim ve uzman transferi yoluyla çoğaltılmasını" esas alan bu yaklaşım, "Uzun Vadeli Gelişmenin (2001-2023) ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planının (2001-2005) Temel Amaçları ve Stratejisi" kitapçığında, bir temel alan olarak şöyle özetlenmektedir: "öğretim politikası, çok disiplinlilik ve yaşam boyu öğrenmeye gereken önem ve ağırlığı vermelidir. Böylece teknolojik gelişmeler, insan gücünün "entellektüel sermaye" olarak yorumlanmasına neden olmuştur."

Günümüzde son derece gelişmiş ve merkezileşmiş iletişim ağları ve internet teknolojisi ile her yere, her topluma ve her bilgiye ulaşılabilir. Elektronik alandaki bilimsel buluşlar ve bunların endüstriyel alanlarda uygulanması ve sosyal yaşamın içine aktarılması ile dünya ölçeğinde bir bilişim ve iletişim patlamasına yol açmıştır. Dünyadaki basın-yayın organlarına, kütüphanelere ve arşivlere ulaşabilen, herhangi bir konuda dünyanın herhangi bir köşesindeki kişiyle fikir alış-verişini sağlayan, ticaretten endüstriye ekonominin her alanında ortak bir iletişim alanı oluşturan internet sistemi hızla yayılmaktadır.

Küresel ölçekte ekonomik, sosyal ve kültürel altyapıları döşenen ve "bilgi otoyolu" denen iletişim kanallarına ulusal düzeydeki siyasal iletişim yönetimleri, küresel siyasal bilgi yönetimi dizgesini bütünlemek durumundadır. Bu zincire eklenen kültürel küreselleşme odaklı kültürel çoğulculuk-toplumsal farklılıklar, homojenlik-heterojenlik, merkezîyetçilik-ademi merkezîyetçilik, globalizasyon-lokalizasyon, çatışma-uzlaşma gibi karşıt dinamikler ile farklı kültürleri organize etmeye referans alt sistemleri oluşturmaktadır.

Bu teorik kurgu ekseninde, küresel kültür, dünyadaki alt kültürlerin varlığını, ulusal kültürün ve özgürlüklerin genişlemesinde çok kültürlülük, yerellik, alt kimlikler, birey sosyal kimliği, tarih, doğa ve çevre ile etkileşim,

yerel mirasın rasyonel ve sosyo-ekonomik bakımdan üretken, barışık ve özgür bir vatandaş tipinin oluşmasına katkı sağlayarak demokratik kültürü besleyecektir.

Küresel ideolojinin, siyasal dinamiğin “sosyal alanda” değiş(tiril)mesi ameliyesinde temel dinamiği oluşturan; küresel siyasal iletişimde “benzeşme” - siyaset biçiminde “Amerikalılaşma” siyaset mimarisinin ikiz kulelerini meydana getirmektedir.

“Küreselleşme nedir” sorusunun cevabındaki ters denklemde yeralan küreselleşme olarak nitelendirilen süreçte gerçekte; ne “ulus-devlet” ortadan kalkmakta ne de kapitalizmi, marksist tezin yaklaşımı ile okursak “meta üretimi ve serbest işgücünün sömürsü” ise yaşamakta olduğu krizi ve yeni bir (21.) yüzyıla geçişin gereği olarak bu yüzyılın ideolojisini yeniden şekillendirmek üzere sermayenin tarihsel rolünü oynamak ve ulus-devleti yeniden konumlandırmak için “görünür” kılınan boyutudur.

18. Yüzyıl’da İngiltere’nin tarımsal kapitalist topluma dönüşmesiyle siyasal sistemde dolaşımda olan egemen politik düşünce, materyal ve ideolojik pratikleri desteklemek ve yeniden üretmek üzere kitle iletişim araçlarının çağdaş biçimleri olarak ortaya çıkmıştır.

Kitle demokrasilerinin ilerlemesi sürecinde çağdaş kitle iletişim araçları da fonksiyonel bakımdan gelişip, sayısal bakımdan çoğalıp yaygınlaşarak siyasal iletişim aracılığı ile politik kültürün üretimi ve dağıtımında etkili araçlar olmuşlardır. Kitle iletişim araçları giderek sistemin öteki ekonomik ve teknik parçaları gibi geniş çapta kitle örgütlerinden biri haline gelerek toplumsal bilgi ve bilincin üretim ve tüketimi ile “rıza” üretme ve meşruiyet yaygınlaştırmanın aracı haline dönüşmüşlerdir.

Modern zamanlarda;

- geleneksel dokulu sosyal toplum yapılarına yönelik demokrasi vaa-dinin gerçekteşmesi yolunda medyada, siyasal iletişime esas oluşturan stratejik tutum ve algı yönetimi esaslı psikolojik hareket modeli uygulamaların sorgulanması gerektiği,

- küreselleşme süreciyle ulusal siyasal devlet yapılarında yaşanan kültürel parçalanma ve yabacılaşma ile milli kültür kodlarının şifreleri kırılıp

yerine konulan iletişimde “benzeşme” ve siyasette “Amerikalılaşma” sürecinin ürünü olarak ihdas edilmekte olan küresel kültür(!)’e yönelik kaygıları,

- “zamanın ruhunu” farklı okuyarak, halkların demokrasiye götürülürken “kafes modeli siyasal biçimlendirmesi” tesis edilen bir “demokrasi” modelinin, söz konusu olduğunun tespiti bu çalışmanın son notu olarak düşünmüştür.

Dip Notlar

¹ Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Küreselleşme Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT, Ankara, 2000, s.97.

² A.g.k, s.3-4.

³ A.g.k, s.95.

⁴ The world economic crisis, the failure of capitalism and the case for socialism Resolution of the SEP/WSWS/ISSE regional conferences, 21 May 2009, <http://www.wsws.org/articles/2009/may2009/reso-m21.shtml> (Erişim Tarihi:11.05.2012)

⁵ Melih Altınok, Bağımsız Medya Ütopya mı?, Birikim Dergisi, <http://www.birikimdergisi.com/birikim/makale.aspx?mid=309> (Erişim Tarihi: 30.05.2012)

⁶ Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Küreselleşme Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT, Ankara, 2000, s.3.

⁷ İdeoloji ve Devlet'in İdeolojik Aygıtlarının siyasal düzende belirleyici rol ve işlevleri konusunda detaylı bilgi için bkz. Nicos Poulantzas, Faşizm Ve Diktatörlük, Çev. Ahmet İnsel, İstanbul: Birikim Yayınları, Mayıs 1980, s.311vd.

⁸ 11 Eylül 2001'de ABD'de dört uçakla tarihin en büyük saldırısı gerçekleşti. Uçaklardan ikisi ünlü Dünya Ticaret Merkezi'nin ikiz kulelerine, biri Pentagon'a çarparken, nereye yöneldiği bilinmeyen bir başka uçak da iddiaya göre yolcuların isyanıyla hedefine ulaşmadan düşürüldü.

⁹ Greater Middle East And Central Asia Development Act Of 2004; 108th Congress, 2003-2004. Text as of Apr 08, 2004 (Introduced). <http://www.govtrack.us/congress/billtext.xpd?bill=s108-2305> (Erişim Tarihi: 19.06.2012)

¹⁰ ABD hegemonya sistemi için bakınız; Sait Yılmaz, Güç ve Politika, İstanbul: ALFA Yayınları, 2008.

¹¹ "Usame Bin Ladin öldürüldü, cesedi denize atıldı", <http://cumhuriyet.com.tr/?hn=239264> (Erişim Tarihi: 02.06.2012)

¹² 11 Eylül'ün onuncu yıldönümünde Jesse Richard imzasıyla yayınlanan bir yazıda bu olaya ilişkin resmi açıklamalarda yer alan bir dizi tutarsızlık sergilenmiş bulunuyor. Jesse Richard, "1 Eylül'ün Resmi Açıklamasına İnanıyorsunuz, Çünkü 11 Eylül'ün Resmi Açıklamasını Bilmiyorsunuz" (<http://tvnewslies.org/tvnl/>, 10 Eylül 2011) Ayrıntılar için bkz. Michel Chossudovsky, Amerika'nın "Terörizme Karşı Savaşı", Çev. Alpaslan Işıklı, Ankara: İmge Kitabevi, 2010.

¹³ Sait Yılmaz, "ABD Silahlı Kuvvetleri'nde Dönüşüm Ve Yeni Savunma Stratejisi (2012)", <http://orkam.aydin.edu.tr/analiz/abdbayrak.pdf> (Erişim Tarihi: 19.06.2012) Geniş bilgi için bkz. Chalmers Johnson, Amerikan Emperyalizminin Son Baharı, Çev. Hasan Kösebalaban, İstanbul: Küre Yayınları, Birinci Basım, Temmuz 2005.

¹⁴ Faşist hukuk düzeninin kuruluşu ile ilgili olarak bkz. Çetin Yetkin, Faşist Devlet Felsefesi, İstanbul: Önder Çevre Yayınevi, 1977. Cengiz Uygur, "Faşizm ve Devlet Üzerine", "Faşizm ve Devlet" içinde, Gelenek Kitap Dizisi, 2. Cilt, 11. Kitap, Ekim 87, s.15-33.

¹⁵ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Mustafa Yıldırım, Sivil Örumceğin Ağında, Ankara: Ulus Dağı Yayınları / Araştırma İnceleme Dizisi, 24. Basım, 2012.

Kaynakça

- Alemdar, Korkmaz ve Erdoğan, İrfan (2002) Öteki Kuram, Ankara: Erk Yayınları.
- Althusser, Louis (2006) İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları, Alp Tümertekin (Çev.), İstanbul: İthaki Yayınları / Tarih-Toplum-Kuram Dizisi.
- Althusser, Louis (2010) İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları, İstanbul: İthaki.
- Altınok, Melih, Bağımsız Medya Ütopya mı ?, Birikim Dergisi. <http://www.birikimdergisi.com/birikim/makale.aspx?mid=309>, 30.05.2012
- Atabey, Melek (1998) Television News Broadcasting and Journalism in Turkey, The Impact of Political, Economic and Socio-Cultural Change in the 1990s, unpublished PhD thesis, The University of London.
- Aziz, Aysel (2003) Siyasal İletişim, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Baudrillard, Jean, (2006) Sessiz Yığınların Gölgesinde: Toplumsalın Sonu, (Çev. Oğuz Adanır), Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Breton, Philippe (1992) İletişim İdeolojisi ve İletişim Araçlarının Gücü, Medya Dünyası, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bongrand, Michael (1992) Politikada Pazarlama, Fatoş Ersoy (Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Castells, Manuel (2008) Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, Birinci Cilt, Ağ Toplumunun Yükselişi, Ebru Kılıç (Çev.), İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Chomsky, Noam ve Herman, Edward S., Peterson David, Podor Justin (2004) Medyanın Kamuoyu İmalatı, Hale Alpmen, Özge İnciler, Adnan Köymen, Ebru Kalak, Işıl Esendir (Çev.), İstanbul: Chiviyazıları Yayınevi.
- Chossudovsky, Michel (2010) Amerika'nın "Terörizme Karşı Savaşı", Alpaslan Işıklı (Çev.), Ankara: İmge Kitabevi.
- Curan, James (1991) İletişim Araçları Üzerine Çalışma: Kuramsal Yaklaşımlar, Ankara: A.Ü.B.Y.Y.O.
- Çaha, Ömer (2000) "İdeoloji ile Hukuk Arasında Devlet", Doğu Batı, (Hukuk ve Adalet Üstüne), Yıl 4, Sayı 13.
- Denton Robert E. and Woodward Gary C. (1998) Political Communication

in America, New York: Praeger.

Devran, Yusuf (2004) Siyasal Kampanya Yönetimi: Mesaj, Strateji ve Taktikler, İstanbul: Odak İletişim Yayınları.

Dil, Murat (2000) Duyarsızlığın Toplumsal Kökenleri, İstanbul: Sezai Ekinci Matbaası.

Drucker, Peter (1994) Kapitalist Ötesi Toplum, Belkıs Çorakçı (Çev.), İstanbul: İnkılap Kitabevi Yönetim Dizisi.

Durusoy, Serap (2009) "Kriz Sonrası Küresel Kapitalizmin Geleceği", Alternatif Politika, Cilt. 1, Sayı:3, 363-389.

Easton, David (1965) A Systems Analysis of Political Life, New York: John Wiley.

Giddens, Anthony (2000) Elimizden Kaçıp Giden Dünya, Osman Akınhay (Çev.), İstanbul: Alfa Yayınları.

Greater Middle East And Central Asia Development Act Of 2004; 108th Congress, 2003-2004. Text as of Apr 08, 2004 (Introduced). <http://www.govtrack.us/congress/billtext.xpd?bill=s108-2305>, 19.06.2012

Gramsci, Antonio (1971) Prison Notebooks (Der. Q. Hoare ve G. Nowell-Smith, Lawrence and Wishart), Londra.

Gramsci, Antonio (1992) Selections from the Prison Notebooks, Quintin Hoare ve Geoffrey Nowell Smith (Çev.-Yay. Haz), International Publishers, USA.

Göze, Ayferi (2005) Liberal, Marxist, Faşist, Nasyonal Sosyalist ve Sosyal Devlet, İstanbul: Beta Yayınları.

Hall, Stuart (2002) "İdeoloji ve İletişim Kuramı", Medya Kültür ve Siyaset, Ankara: Alp Yayınevi.

Herman, Edward S., Chomsky Noam (2006) Rızanın İmalatı: Kitle Medyasının Ekonomi Politikası, Ender Abadoğlu (Çev.), İstanbul: Aram Yayıncılık.

Hungtington, Samuel P., (2005) "Medeniyetler Çatışması mı?", Medeniyetler Çatışması, Murat Yılmaz (Der.), Vadi Yayınları: 149-Toplum Dizisi:

Heywood, Andrew (2006) Siyaset, Çev., Bekir Berat Özipek-Bican Şahin vd. (Çev.), Ankara, Liberte Yayınları.

- Huntington, Samuel P. ve Dominguez, Jorge I. (1995), *Siyasal Gelişme*, Ergun Özbudun(Çev.), Ankara: Siyasi İlimler Derneği Yayınları.
- Johnson, Chalmers (2005), *Amerikan Emperyalizminin Son Baharı*, İstanbul: Küre Yayınları, Birinci Basım.
- Kapani, Münci (2004), *Politika Bilimine Giriş*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Kaya, A. Raşit (1985), *Kitle İletişim Sistemleri*, Ankara: Teori Yayınları.
- Kazancı, Metin (2003), "Althusser ile İdeoloji Üzerine Yapılamamış Bir Söyleşi", *Ankara Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 2003, Güz, 1(2).
- Kazancı, Metin (2006), "Althusser, İdeoloji ve İdeoloji ile İlgili Son Söz", *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2006, Bahar.
- Keyman, E. Fuat (2000), *Türkiye ve Radikal Demokrasi*, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Köse, H. Ömer (2003), "Küreselleşme Sürecinde Devletin Yapısal ve İşlevsel Dönüşümü", *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 49.
- Küreselleşme Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ankara: DPT, 2000.
- Marcuse, Herbert (1997), *Tek Boyutlu İnsan*, Aziz Yardımlı (Çev.), İstanbul: İdea Yayınevi.
- Marks, Karl ve Engels, Friedrich (1979) *Seçme Yapıtlar*, Cilt 3, Arif Gelen, Kenan Somer, Sevim Belli, M. Kabagil, Ünsal Oskay (Çev.), Sol Yayınları / Yayınevi Genel Dizisi, Ankara: İlkyaz Basımevi.
- Mcnaair, Brian (2003), *An Introduction to Political Communication*, London: Routledge.
- Marx, Karl (1977), *Selected Writings*, D. McLellan (Der.), Oxford: Oxford University Pres.
- Mcquail, Denis (1994), *Kitle İletişim Kuramı*, Ahmet Haluk Yüksel (Çev.), Eskişehir: Kibele Sanat Merkezi Yayınları.
- Mullen, Andrew and Klaehn, Jeffery (2010), "The Herman-Chomsky Propaganda Model: A Critical Approach to Analysing Mass Media Behaviour", *Sociology Compass* 4/4, 2010 The Authors Journal Compilation , Blackwell Publishing Ltd., 215-229.
- Nimmo, Dan (1978), *Political Communication And Public Opinion In*

America, California.

- Oğan, Sinan (2006), *Turuncu Devrimler (Soros'un Yeni Dünya Düzeni: İkinci El' Demokrasi Ve Neo - Con'lar)*, İstanbul: Bir Harf Yayınları.
- Parenti, Michael (1996) *İmparatorluğa Karşı*, Özcan Buze (Çev.), İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Parlar, Suat (2006), *Kontrgerilla Kısacında Türkiye*, İstanbul: Mephisto Kuramsal Kitaplık, 2.Baskı.
- Poulantzas, Nicos (1980), *Faşizm Ve Diktatörlük*, Ahmet İnsel (Çev.), İstanbul: Birikim Yayınları.
- Resoluion Of The Sep/Wsws/Isse Regional Conferences, 21 May 2009, <http://www.wsws.org/articles/2009/may2009/reso-m21.shtml>, 11.05.2012
- Richard Jesse, "1 Eylül'ün Resmi Açıklamasına İnanıyorsunuz, Çünkü 11 Eylül'ün Resmi Açıklamasını Bilmiyorsunuz" <http://tvnewslies.org/tvnl/>, 10 Eylül 2011
- Rigel, Nurdoğan (1995), *Haber, Çocuk ve Şiddet*, İstanbul: Der Yayınları.
- Sarıbay, Ali Yaşar (2000) *Global Bir Bakışla Politik Sosyoloji*, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Sholle, David J. (1994), "Eleştirel Çalışmalar: İdeoloji Teorisinden İktidar ve Bilgiye" içinde: *Medya, İktidar, İdeoloji*, Mehmet Küçük (Der. ve Çev.), Ankara: Ark Yayınları.
- Singer, Peter Warren (2009), *Kiralık Ordular: Özel Askerî Şirketler*, Çev., Gözde Aral ve İsmail Yaman, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Singer, Peter Warren (2001/2002), "Corporate Warriors: The Rise and Ramifications of the Privatized Military Industry", *International Security*, Vol.26, No.3.
- The World Economic Crisis, The Failure Of Capitalism And The Case For Socialism Resolution Of The Sep/Wsws/Isse Regional Conferences, 21 May 2009, <http://www.wsws.org/articles/2009/may2009/reso-m21.shtml>, 11.05.2012
- Tokgöz, Oya (2008), *Siyasal İletişimi Anlamak*, Ankara: İmge Kitabevi.
- Tomlinson, John (2004), *Küreselleşme ve Kültür*, Arzu Eker (Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Topal, Ahmet Hamdi (2011), "Uluslararası Hukuk Açısından Özel Askerî, Şirketler Ve Şirket Çalışanlarının Statüsü", AÜHFD, 60 (4).

Topuz, Hıfzı (1991), Siyasal Reklamcılık: Dünyadan ve Türkiye'den Örneklerle, İstanbul.

Turan, İlter (1997), Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları.

Tutar, Filiz ve Demiral, Mehmet (2007), "Yerel Ekonomilerin Yerel Aktörleri: Bölgesel Kalkınma Ajansları", Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi, İİBF Dergisi, 2(1).

Tüfekçioğlu, Hayati (1997), İletişim Sosyolojisine Başlangıç, İstanbul: Der Yayınları.

Türküne, Mümtaz'er (2007) Siyaset, Ankara: Lotus Yayınevi.

"Usame Bin Ladin Öldürüldü, Cesedi Denize Atıldı", <http://cumhuriyet.com.tr/?hn=239264>, 02.06.2012

Uslu, Zeynep Karahan (1996), "Siyasal İletişim ve 24 Aralık 1995 Genel Seçimleri", Ankara: Yeni Türkiye Dergisi, Sayı:11.

Uygur, Cengiz (Ekim 87), "Faşizm ve Devlet Üzerine", "Faşizm ve Devlet" içinde, Gelenek 2. Cilt, 11. Kitap.

Yeldan, Erinç (2002), "Neoliberal Küreselleşme Sürecinin Kalkınma Söylemi Üzerine Değerlendirmeler", Praksis Dergisi, Yaz, Sayı:7.

Yetkin, Çetin (1977), Faşist Devlet Felsefesi, İstanbul: Önder Çevre Yayınevi.

Yıldırım, Selahattin (1993), Yerel Yönetim ve Demokrasi: Kavramlar, Yaklaşımlar, İstanbul: T.C. Başbakanlık TOKİ Başkanlığı ve IULA-EMME Yayınları.

Yıldırım, Mustafa (2012), Sivil Örumceğin Ağında, Ankara: Ulus Dağı Yayınları / Araştırma İnceleme Dizisi, 24. Basım.

Yılmaz, Sait (2008), Güç ve Politika, İstanbul: ALFA Yayınları.

Yılmaz, Sait "ABD Silahlı Kuvvetleri'nde Dönüşüm Ve Yeni Savunma Stratejisi (2012)", <http://orkam.aydin.edu.tr/analiz/abdbayrak.pdf> , 19.06.2012

Zabcı, Filiz Çulha (2004), "Yeni Savaşların Gizli Yüzü: Özel Askerî Şirketler", Mülkiye Dergisi, Cilt: XXVIII, Sayı: 243.